

IN ACEST NUMĂR:

DIN CULISELE ELECTRONICII

- Argus... în ediție modernă
- Aplicațiile hipersunetului

(pag. 6-7)

ANUL XX

41

(1021)

9 octombrie 1964

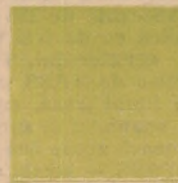
12 pagini, 1 leu

Epopeea

noilor orașe

de Petre Deică

(pag. 3)

Călătorie

prin muzee

și epoci

de Jack Brutaru

(pag. 9)

În țara

muntelui

Everest

de Vladimir Diaghilev

(pag. 10)

Între mesteceni
(Actrița Natalia Fateeva)

memento

tass
transmite...

În fiecare zi zierele din întreaga lume înserează sau comentează știri transmise de agenția TASS, principalul organ sovietic de informare a publicului.

Ea are o vastă rețea de corespondenți și de subredacții în afara hotarelor U.R.S.S. Douăzeci de corespondenți își desfășoară activitatea în Africa, treizeci în America Latină și douăzeci și doi în Asia. În același timp agenția primește informații externe din partea a treizeci de agenții străine cu care are acorduri de colaborare.

Informațiile transmise de TASS ajung la 2370 de ziere sovietice, cu un tiraj total de 80 de milioane de exemplare și la toate posturile de radio și televiziune sovietice, la multe reviste, diverse organizații și instituții — în total circa 5000 de abonați.

Importanța rețea de electrocomunicații cu care este dotată agenția TASS permite acesteia să primească și să retransmită în mod operativ informațiile în toate republicile unionale, în toate regiunile și ținuturile U.R.S.S. Birourile agenției sînt legate prin teletipe cu 180 de orașe sovietice. Lungimea totală a liniilor de electrocomunicații TASS este de 135 000 de kilometri, egală adică cu de trei ori și jumătate lungimea ecuatorului. Totalul emisiunilor transmise de TASS pentru străinătate în cinci limbi (rusă, engleză, franceză, germană, spaniolă) și spre toate continentele însumează zilnic 500 de ore.

Fotocronica TASS — secția de fotografii a agenției — difuzează zilnic pentru presa sovietică și de peste hotare opt sute cincizeci de mii de fotografii și un milion și jumătate de clișee. Pentru ceilalți abonați (edituri, cluburi etc.) agenția furnizează anual peste trei milioane de fotografii.

Agencia TASS, acest adevărat „combinat de știri” este înzestrată cu cea mai modernă aparatură. „Producția” zilnică a „combinatului” este de douăsprezece milioane și jumătate de cuvinte, adică douăsprezece mii cincizeci sute de pagini dactilografiate sau cinci sute-cinci sute cincizeci de coloane de ziar.

„Combinatul” lucrează fără întrerupere 365 de zile pe an, în zile de lucru și sărbătorile, ziua și noaptea.

m. v.

orașul
din
adîncul
lacului

Sînt zece ani de cînd arheologii sovietici explorează adîncurile lacului Sevan din R.S.S. Armeană, secăt în urma ridicării pe rîul Razdan a unui complex de hidrocentrale alimentate de rîu și de apele lacului. Ei au reușit să facă descoperiri interesante care, anul trecut, au culminat cu cîteva deosebite de importanță.

În urma scăderii nivelului apei cu zece metri, uscatul a înaintat cu aproximativ un kilometru și, spre uimirea cercetătorilor, din adînc au început să apară, treptat, ruinele unor edificii, vestigiile unor fortificații, străzi și urmele unor morminte. Săpăturile efectuate ulterior de o expediție a Muzeului de istorie de pe lîngă Academia de științe a R.S.S. Armeană au permis să se stabilească că ruinele datează dintr-o perioadă cuprinsă între începutul celui de al III-lea mileniu î.e.n. și sfîrșitul primului mileniu e. n.

Între altele, în apropierea satului Ltșasen au fost descoperite urmele unei mari colonii din epoca bronzului și, în apropiere, zidurile din bazalt ale unei fortificații cu o înălțime de 8 metri. Specialiștii presupun că ar fi vorba de străvechiul oraș Iștikuni, menționat de o inscripție cuneiformă gravată pe o stîncă din aceeași regiune în timpul domniei lui Arghiști I, regele Urartului.

Cea mai valoroasă descoperire s-a dovedit, însă, a fi mormintele unor șefi de trib. Înalte de un metru și cu un diame-

tru de 15—18 metri ele ascundeau sub dale masive de piatră criptele funerare, adînci de trei metri. În interiorul criptelor au fost găsite 19 care și căruțe din lemn, o adevărată colecție de vehicule din epoca bronzului, servind drept catafalc. Impresionant a părut arheologilor mai ales un car cu roți masive (1,5 m în diametru), în fața căruia o căldare din bronz ascundea o secure, un trident, o sabie și o oglindă, toate din bronz și diverse recipiente din ceramică. Și în jurul tuturor acestor vestigii, rămășițele boilor și cailor de tracțiune, ale sclavilor sacrificați alături de stăpînii lor ca să-l servească și după moarte.

Cercetările pe malul lacului Sevan continuă.

a. b.

robinson
la
doisprezece
ani

Micul nostru Robinson are numai doisprezece ani, e fiul unui colhoznic dintr-un sat adjar și n-a trăit ani în șir pe o insulă pustie, ci numai douăzeci și două de zile într-o pădure. Ceea ce nu l-a împiedicat, însă, să devină celebru.

Totul a pornit de la un fapt extrem de banal. În ziua aceea, o zi fără soare dar caldă, Alioșa Madoșvili trebuia să-i ducă mîncare mamei sale, care se afla la o pășune sus în munți, la vreo douăzeci de kilometri de sat. Micuțul a pornit la drum în zorii zilei. Cunoștea bine munții, căci fusese de multe ori pe acolo cu frații lui mai mari. Și totuși s-a rătăcit. Pe la amiază asupra pădurii s-a abătut o ploaie deasă, sîcîitoare. Către seară Alioșa, cuprins de spaimă, și-a încropit un pat la adăpostul unui copac și a încercat să adoarmă. Dar, din pricina frigului și a umezelii, n-a izbutit să închidă o clipă ochii. A doua zi nici nu se luminase bine cînd copilul a pornit din nou la drum. La un moment dat s-a izbit de o stîncă și s-a rănit. Dar lucrul cel mai rău a fost că în cădere și-a pierdut sacul cu merinde. Din clipa aceea a început să-l chinuie și foamea.

Chiar în prima seară, văzînd că nu mai sosește copilul, mama lui Alioșa a dat alarma. Ciobanii au aprins focuri și au început să strige, sperînd ca băiatul să-i audă. Dar în zadar. A doua zi, Heibe Madoșvili a coborît din munți și toți bărbații din sat au pornit să caute copilul. Fără nici un rezultat, însă.

Între timp, micul Robinson începuse să se obișnuiască cu situația lui. În a cincea zi de izolare totală, nu se mai temea de pădure, de vicuitoarele ei. Mergea într-una în speranța că va ajunge între oameni. Dar în a cincisprezecea zi, cînd a vrut să coboare malul abrupt al unui rîu, ca să bea apă, picioarele au refuzat să-l mai asculte. Hainele îi se preschimbară în zdrențe. Tot trupul îi era acoperit de răni, din umăr i se prelingea o șuviță subțire de sînge.

În a șaptesprezecea zi, pe malul rîului a zărit vîlvățiile unui foc și oameni în jur. Erau foarte aproape. Dar el nu putea striga și oamenii s-au depărtat. După vreo trei zile Alioșa, care acum zăcea nemișcat, a văzut alături de el un urs. A încercat să se apropie și a închis ochii și aproape nu mai răsufla. Patrupedul l-a mirosit, a tras apoi o piatră mai aproape și s-a așezat pe ea. Trei ore au stat, alături, uriașul cafeniu și copilul. Apoi ursul s-a ridicat fără să dea atenție băiatului și a plecat. Deasupra lui Alioșa au început să se rotească vulturii.

Chiar în aceeași zi, a douăzecea deci, milițianul Osman Davitadze, care cunoștea bine munții, a făcut o nouă încercare de a-l găsi pe dispărut. Dar abia în a douăzeci și doua zi, copilul a fost găsit — la 80 de kilometri de sat. Dat fiind că era la capătul puterilor, a fost așezat pe o targă și transportat la spital. În cele 22 de zile, micul Alioșa pierduse 11 kilograme, o treime din greutate. Rămăsele, cum se spune, numai pielea și osul. Dar după douăsprezece zile, mulțumită unor îngrijiri deosebite, copilul a izbutit să se refacă.

g. b.

„donul
liniștit”
pe
scenă

„Malii Teatr” din Moscova a primit zilele acestea următoarea telegramă: „Vă binecuvîntez, puteți începe munca după dramatizarea lui Zarubin, n-ar fi exclus să iasă ceva”.

Autorul acestui text pe jumătate glumeț, pe jumătate serios este Mihail Șolohov. „Binecuvîntarea” marelui scriitor înseamnă dreptul de a monta pentru prima oară pe o scenă de teatru versiunea dramatizată a nemuritorului său roman „Pe Donul liniștit”.

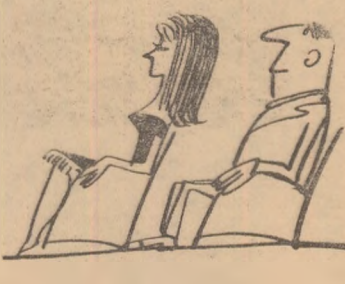
După cum am văzut, dreptul de reprezentare a fost acordat ilustrelui colectiv al Teatrului Mic din Moscova. Autorul dramatizării, scriitorul Ilia Zarubin, a lucrat mult, prezentînd titlului de la Veșenskaia cîteva versiuni pînă cînd acesta a aprobat-o pe cea din urmă.

Țesătura dramatică a piesei „Pe Donul liniștit” este complexă, concepută pe multe planuri, intrucît păstrează aproape toate personajele stufosului roman și conflictele de bază.

Teatrul Mic a inclus noua piesă în planul său de repertoriu.

l. g.

I. Filanovski

Fără cuvinte

mică
curiozități

În Republica Autonomă Iakută, aflată în nordul Siberiei, domnește iarna un ger de minus 50 de grade. Oare ce arasta să fie explicația „conservării” atît de eficace a locuitorilor săi? Căci numărul iakuților care au depășit vîrsta de o sută de ani se ridică la 160.

Și pentru că a venit vorba de Siberia să menționăm că, în taigaua ei, vîntorul Mihail Papin a împușcat recent cel de-al 265-lea urs al său. Un palmares fără doar și poate foarte bogat. Dar să nu uităm că Papin și-a început cariera la vîrsta de 14 ani.

Tot la capitolul temperaturilor scăzute, înregistrăm crearea, la Institutul de semiconductori din Leningrad, a unui termostat a cărui dimensiune nu depășește două pachete de țigări puse cap la cap. Temperatura minimă pe care o realizează este de minus 40 de grade, cea maximă de plus 50. La ce servește? La experimentarea culturii de plante rezistente la frig.

Trecînd acum la extremitatea cealaltă a termometrului să pomenim ceva despre proiectata centrală electrică de la Alma-Ata. Va fi o instalație experimentală, care va folosi o mare subterană, aflată la o adîncime de 3000 de metri. Temperatura apei la această profunzime este de plus 170 de grade.

g. n.

filmele

„inturist”-ului

Pentru prima oară „Inturist”-ul a început să-și prezinte filmele sale publicitare în culori în 1959. Mai întîi, aceste filme pe peliculă de 16 mm au fost prezentate de firme turistice de peste hotare avînd contracte cu „Inturist”-ul. Apoi, ele au început să fie proiectate pe „marile ecrane”, la Viena, Londra, Helsinki, Paris, la expoziții și tîrguri internaționale, în aproape 50 de țări. Acum, filmele „Inturist”-ului participă în fiecare an la Săptămîna filmului turistic și folcloric care se organizează la Bruxelles.

Un număr de nouăsprezece studiouri au turnat pînă astăzi filme pentru „Inturist”. De la primul film și pînă astăzi „Inturist”-ul a expedit în cele mai diferite colțuri ale globului circa 1500 de copii.

După cum anunță presa sovietică, filmele dinamice și antrenante ale „Inturist”-ului și-au cîștigat o bine întemeiată reputație. Căci ele sînt făcute nu numai ca un mijloc de publicitate pentru stimularea călătoriilor turistice în U.R.S.S., ci și ca o modalitate de a cunoaște țara și oamenii ei chiar pentru privitorii care preîntînd moment nu au posibilitatea să întreprindă o călătorie pe meleagurile sovietice.

d. m.

marțienii
de
lîngă
moscova

Marțienii de lîngă Moscova sînt oameni ca toți oamenii, neavînd nimic comun cu planeta Marte și fiișele ciudate pe care fantezia scriitorilor și graficienilor le prezintă drept locuitorii ei. Dar cum satul lor se numește Marte, ei au devenit în mod automat marțieni.

Cum se explică existența acestui nume bizar, cu sonoritate siderală, în toponomia regiunii Podmoskovie? Marte a fost un simbol. La numai un an după revoluție, în 1918, comunistul leton Ținne a înființat pe moșia unui oarecare Lemon prima comună, căreia i-a dat numele de Marte. Pentru că — a explicat Ținne — așa cum Marte este una din primele planete descoperite de savanți, comuna noastră este una din primele înființate în regiunea Podmoskovie.

Cu trecerea anilor, comuna a devenit un sat care numără azi 178 de locuitori. Marțienii de lîngă Moscova se ocupă cu treburi foarte pămîntesti: agricultura și creșterea vitelor. La recoltarea cartofilor dețin locul întîi în sovhozul „Tucikovski” de care aparțin.

Cît despre sectorul industrial al satului, el este reprezentat de carierele din care se extrage pietriș și nisip — materii prime foarte bine cotate pe șantierul de construcție din Moscova. Prin ciudatul lor relief subteran, format în urma îndelungatei extracții, carierele seamănă uimitor cu canalele marțiene care au dat atîta de furcă savanților.

Cei 178 de marțieni, mindri și demni de mîca lor celebritate, au un vis sacru: primul mesager al pămîntenilor pe planeta Marte să fie unul de ai lor, un marțian de pe planeta Pămînt.

s. i.

Un pământ

în plină transformare

Epopeea noilor orașe

S-au scurs peste douăzeci de ani de când s-a efectuat, în 1939, un recensământ al populației sovietice. În zadar am fi căutat atunci pe hartă orașe ca Angarsk (Siberia), Voljsk și Oktiabrsk (Bașkiria), Salavat (R.S.S.A. Tătară), Nahodka (Extremul Orient), Rustavi, Novotroițk, Vorkuta, Temir-Tau, Bratsk, Angren și altele, căci încă nu existau. În 1959, însă, fiecare dintre ele număra mai bine de 50.000 de locuitori!

Construcția de noi orașe aflată în vestul cit și în estul Uniunii Sovietice, în taigă sau în stepă, pe țărmul oceanului sau în munți, reflectă uriașa dezvoltare a forțelor de producție ale țării, tot mai intensă folosire a imenselor bogății naturale. Principalul constructor al noilor orașe sovietice este tineretul, fapt care imprimă o amprentă specifică, romantică, luminoasă, biografică noilor puncte populate.

După recensământul populației din 1959, în aproape cinci ani din planul septenal în U.R.S.S. au fost construite peste 100 de orașe noi. Pentru a vădi ritmul rapid de creștere a numărului de orașe este suficient să arătăm că dacă în perioada 1926—1939 au apărut anual pe hartă (se înțelege, în medie) 18 orașe și 110 așezări de tip urban, între 1945—1960 au luat naștere anual 33 de orașe. Iar dacă în 1926 așezările de tip urban (centre muncitorești) se ridicau la numai 127, în 1959 numărul lor era de 23 de ori mai mare, atingând impresionanta cifră de peste 2.900.

Desigur, nu toate orașele au luat naștere cum s-ar spune „pe loc gol”, unele dintre ele s-au înălțat pe baza unor așezări rurale mai mari, mai ales în partea europeană a țării. La aceasta trebuie să mai adăugăm că și aspectul vechilor orașe s-a schimbat enorm. În timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei ocupații fasciști au distrus 1710 orașe și așezări muncitorești; peste 25 de milioane de oameni au rămas fără locuință. Multe orașe distruse sau greu încercate ca Leningrad, Volgograd, Minsk, Sevastopol, Voronej, Kiev, Harkov, Rostov pe Don s-au ridicat din ruine, mai frumoase, mai moderne. Altele, ca Moscova, Sverdlovsk, Gorki, Baku, Tașkent, Soci și multe altele, se reconstruiesc în mod radical.

Orașul de tip socialist se deosebește fundamental de orașul capitalist. La baza noilor orașe sovietice se află crearea de microrăioane unitare, dotate cu unități comerciale, cu instituții culturale, cu zone distincte destinate locuințelor și activității industriale, cu parcuri și zone verzi etc. etc., în timp ce în condițiile capitalismului dezvoltarea orașelor duce la formarea unor așezări dezordonate, caracterizate de o aglomerare excesivă a populației.

Desigur, unul din factorii care au dus la dezvoltarea orașelor mari și foarte mari este și creșterea rapidă a populației. Astfel, dacă în 1926 în U.R.S.S. erau numai 31 de orașe cu o populație de 100.000 de locuitori, în prezent numărul lor a ajuns la aproximativ 175, concentrând 60 la sută din totalul populației urbane sovietice. A sporit, de asemenea, și pleiada orașelor milionare. Din această categorie fac parte, alături de Moscova și Leningrad, Kiev, Harkov, Baku, Gorki, Tașkent și Novosibirsk. În momentul de față, însă, în Uniunea Sovietică se desfășoară o vastă acțiune de descongestionare a marilor orașe, în vederea asigurării unor condiții optime de viață pentru populație. Planurile generale de sistematizare cuprind, în afara orașelor propriu-zise, suprafețe inconjurătoare cu o rază ce poate atinge 100 km, în funcție de mărimea lor. În această zonă se creează așa-zisele orașe-satelit. Orașul Moscova, de pildă, al cărui teritoriu a crescut în ultimii ani de 2,5 ori va fi înzestrat în viitor cu 13 asemenea așezări, situate la distanțe de 25—60 km de capitala sovietică și numărând fiecare între 40 și 80.000 de locuitori. În aceste orașe-grădini vor fi amplasate și întreprinderile industriei alimentare și ușoare.

Actualele principii de sistematizare indică ca cifra optimă de populare pentru orașe 250-300 de mii de locuitori, care oferă cele mai bune condiții de organizare a gospodăriei comunale. Trebuie să mai amintim aici și de gradul înalt de industrializare a construcțiilor urbane, fapt care permite ca pînă în 1980 fondul de locuințe al U.R.S.S. să crească de trei ori, într-un ritm extrem de rapid: în fiecare minut cinci familii sovietice se mută în case noi, confortabile. Numai între 1956—1963 au primit locuințe noi 75 de milioane de oameni.

Dar să ne întoarcem la orașele tinere care iau naștere, îndeosebi în partea estică a Uniunii Sovietice. De cele mai multe ori actul de naștere al viitorului oraș este semnat de geologi — acești căutători neobosiți ai bogățiilor pământului. Pe locurile unde cîndva erau instalate corturile expedițiilor geologice se înalță astăzi uzine zvelte, se construiesc mari hidrocentrale și mini, se înalță blocuri luminoase. Ca și oamenii, orașele își au biografia lor, anul și locul nașterii, profesia de bază... Să luăm, de pildă, ținutul cuprins între Angara și Enisei, căci o astfel de îmbinare unică de resurse energetice, imense bogății minerale și fostiere nu se mai întîlnește nicăieri. Aici au luat naștere orașe ca Angarsk, pe baza complexului industrial Irkutsk-Ceremhovo, aici s-a construit prima hidrocentrală de pe Angara, la Irkutsk, și se dezvoltă industria carboniferă, aici se construiește o mare rafinărie de țiței adus pe conducte din Bașkiria. Orașul Bratsk a dat numele celei mai mari hidrocentrale din lume. Ba-

Orașele, centre vitale ale fiecărei țări sînt strîns legate de viața lor economică, căreia îi reflectă fidel activitatea. În Uniunea Sovietică orașele cresc într-un ritm extrem de rapid. Între 1926-1961, de pildă, populația urbană a crescut cu 85 de milioane de locuitori, cu alte cuvinte de peste patru ori, reducîndu-se în felul acesta, din ce în ce mai mult, decalajul dintre ponderea populației urbane a U. R. S. S. și a țărilor capitaliste avansate. Numai între 1929-1959 pe harta Uniunii Sovietice au apărut peste 700 de noi orașe! În anii primului plan cincinal, în indicatoare au apărut numele unor orașe ca Novokuznețk, Karaganda, Magnitogorsk, Komsomolsk pe Amur. Acolo unde în trecut stăpînea viața patriarhală și peisajul sălbatic s-au înălțat furnale, coșuri de uzine și centrale electrice. Acum, aceste orașe pot fi considerate adevărate bastioane ale industriei sovietice, fiecare din ele avînd aproape o jumătate de milion de locuitori.

raju construit aici a creat un bazin cu o suprafață de 9 ori mai mare decît a lacului Geneva din Elveția; dar orașul energeticilor capătă noi profesii căci tot aici ia naștere unul dintre cele mai mari combinate din lume de prelucrare a lemnului, care va produce cherestea, hîrtie, carton și produse chimice.

Între Volga și Ural, acolo unde s-a conturat marele bazin petrolifer „Al doilea Baku”, a luat naștere o întreagă constelație de orașe: Salavat, Almetievsk, Leningorsk, Tuimazi, Neftekamsk. La Salavat, în urma ridicării unui gigantic combinat petrochimic, a fost construit un oraș de cîteva zeci de mii de locuitori. Un oraș asemănător a luat naștere pe baza imenselor zăcăminte de gaze naturale din Buhara. Orașul Navoi (după numele poetului clasic Alișer Navoi) a atins în doi ani cifra de 70 de mii de locuitori. Combinatul chimic construit aici are menirea să transforme pămînturile pustii ale Kizilkum-ului în ogoare înfloritoare cultivate cu bumbac iar marea termocentrală electrică va permite irigarei unor suprafețe întinse.

Dincolo de Cercul polar se află cel mai nordic oraș din

stență împotriva uraganelor. În locuințe va fi cald, confortabil iar locatarii lor vor extrage din străfundurile înghețate ale tundrei nichel, aur sau platină fără să fie expuși gerului.

Dar să ne continuăm mai departe călătoria. Nu departe de Moscova, la Dubna, a luat naștere, în numai cîteva ani orașul atomiștilor, centru al unui mare institut internațional de cercetări nucleare. Și tot în acest timp, în Siberia, lângă Novosibirsk a fost construit „Orașul Academicienilor”, centrul filialei din Siberia a Academiei de Științe a U.R.S.S. În mai puțin de patru ani orașul s-a populat cu 43.000 de locuitori și e acum dotat cu 14 institute de cercetări științifice (cibernetică, mecanică teoretică, radiofizică, hidrodinamică, matematică, geologie etc.) precum și cu o universitate cu 2.000 de studenți. În prezent, în „Orașul Academicienilor” sînt concentrați 7000 de cercetători, într-un viitor apropiat numărul lor va crește la 20.000. Majoritatea acestor cercetători sînt tineri. Alături de academicieni cu renume mondial, această imensă armată a științei atacă probleme dintre cele mai complexe în vederea rapidei valorificări a imenselor

Siluețe noi în peisajul urban sovietic. Proiectul unei clădiri de 22 de etaje ce urmează a fi folosită ca hotel.

lume, Norilsk, capitala nichelului, cuprului și a altor metale rare. Nu de mult, geologii au descoperit în apropiere și zăcăminte de mineruri de cupru, de nichel, platină, aur, precum și foarte importante zăcăminte de gaze naturale. Pe baza acestor zăcăminte a luat naștere orașul Talnah-Snejnogorsk. Mai întîi a fost construită o linie electrică de înaltă tensiune, apoi o cale ferată — peste mlaștini, în condiții extraordinar de grele și, în fine, a început asaltul spre adîncul pămîntului. La suprafață se înălțau etajele clădirilor iar în subteran se săpau cei 400—600 de metri care ascundeau zăcămintul de minereu. Întreaga operație a fost realizată în mai puțin de un an.

Între timp, în atelierele arhitecților capătă contururi tot mai precise macheta viitoarelor orașe care vor fi amplasate în asprele condiții ale nordului polar. Ca să înțelegem ce înseamnă un asemenea oraș, trebuie să arătăm că în nord gerul atinge 40—50 grade, că vînturile bat cu forță de uragan, că iarna durează aproape 10 luni și că astfel oamenii sînt nevoiți să-și petreacă cea mai mare parte a timpului în case. De aceea, orașele viitorului urmează a fi constituite din mai multe sectoare complexe, acoperite cu cupole transparente. Sub cupole, în afara clădirilor destinate locuințelor vor fi amenajate grădini cu spații de promenadă, terenuri de sport și bazine de apă. Materialul de construcție va fi aluminiul, sticla organică și masele plastice. Fiecare asemenea ansamblu, care va grupa circa 1000—1200 de locuitori, va fi unit cu instituțiile orașului și alte unități social-culturale prin tunetele de sticlă; forma neobișnuită, cilindrică a construcțiilor va asigura o pierdere minimă de căldură și reziz-

recurse naturale de care dispune Siberia — pe care în urmă cu 50 de ani marele explorator norvegian Nansen a numit-o „Țara Viitorului”.

Ar fi foarte greu să vorbim în amănunt despre toate orașele noi răsărite pe harta Uniunii Sovietice. Pentru aceasta ar trebui să descriem Nahodka, cel mai mare port sovietic la Oceanul Pacific, Divnogorskul — ridicat lângă marea hidrocentrală Krasnoarsk de pe Enisei, Mirnii — orașul diamantelor din Iakuția, Jeleznogorskul din centrul marelui zăcămint al anomaliei magnetice de la Kursk, Novotroițkul, orașul oțelurilor de calitate superioară din Urals, Svetlogorskul din Bielorusia, oraș al chimiei, Nurekul din apropierea mării hidrocentrale de pe riul Vahș și de multe, multe altele. Numirile noilor orașe sovietice au fost și sînt date de constructorii lor, de tineret, și reflectă optimismul, entuziasmul care-l caracterizează. Astfel, Svetlogorsk înseamnă orașul luminii, Drujba — prietenie, Mirnii — orașul bucuriei, Divnogorsk — orașul minunat, Otradnii — orașul bucuriei...

Realizînd grandioase sarcini ale programului de construire a comunismului, oamenii sovietici transformă activ fața patriei lor. Unul dintre aspectele cele mai elocvente ale acestor transformări îl reprezintă tocmai noile orașe — mărturii ale progresului și avîntului creator al poporului sovietic.

Petre Deică
Cercetător științific
Institutul de geografie
al Academiei R. P. Romîne

Sărbători originale

Înțelepciunea populară ne-a obișnuit de mult cu zicala: „Cite bordeie, atîtea obiceiuri”. Cu atît mai mult este, însă, adevărat acest lucru, prin extindere, atunci cînd e vorba de datinile și moravurile nenumărate ale popoare care-și duc traiul pe glob.

Un număr recent din revista „Vokrug sveta” a publicat un interesant reportaj despre sărbătoarea muncii la diferite popoare, pe care-l reproducem în cele ce urmează.

Examen de... cow-boy

Acum o sută de ani, în vestul îndepărtat al Americii pășteau herghelii nesfîrșite de cai. Atunci a luat naștere dificila profesie legată de capturarea și îmblînzirea acestor cai.

Cu timpul procedeele folosite de cow-boys în munca lor dificilă și primejdioasă au stat la baza unei originale discipline sportive, intitulată „rodeo”.

În momentul de față „rodeo”-ul este unul din cele mai îndrăgite mijloace de amuzament ale crescătorilor de vițe din America de Nord și de Sud și un număr nelipsit de la orice serbare a lor.

Cow-boy-ul sau gaucho-ul încalcă un armăsar legat de picioare, aflat într-o îngrăditură strîmtă de lemn. Îndată ce cow-boy-ul se lasă pe crupa calului, barierele de lemn cad și picioarele animalului sînt eliberate de piedică. Începe un duel neobișnuit între om și animal, care rareori durează mai mult de cîteva secunde. Călărețul e trîntit repede jos, dar arbitrii calculează fiecare clipă.

În America de Sud și de Nord „rodeo”-ul este însoțit de obicei și de alte genuri de „sport al păstorilor”: aruncarea lasso-ului, tragere la țintă și un fel de cros cu tracțiune animală, ceea ce e de fapt o demonstrație de abilitate în conducerea unei căruțe într-o cursă pe un teren accidentat. „Rodeo” constituie de fapt un examen spre a deveni crescător de vite.

Regele ară...

Odinioară, nici un țaran din Cambodgia nu cuteza să înceapă aratul înaintea regelui. Deși de vreo sută de ani regele nu mai iese pe cîmp, obiceiul s-a păstrat pînă în zilele noastre.

Serbarea primei brazde se desfășoară cu deosebit fast la Phnom-Penh, capitala țării. „Regele” simbolic poartă veșminte viu colorate: vestă roșie de mătase și o țiară țuguiată. El se ivește pe cîmp într-o litiță purtată de patru slugi. Urmează apoi „regina”, instalată într-un hamac suspendat pe prăjini. „Perechea regală” este precedată de o orchestră, iar procesiunea e încheiată de un grup de „curteni” în costume străvechi.

Originala procesiune înconjoară de trei ori ogrorul, după care „regele” coboară din litiță și se apropie de plugul tras de boi cu jugul frumos împodobit: „Regina” pășește alături de „rege”, purtînd în mînă un coș cu semințe selecționate. Aratul are de asemenea un caracter simbolic, căci pe ogrorul bătătorit nu mai crește de multă vreme nimic.

După ce se sfîrșește operația, unul din boi este mînat spre tribună. În fața tribunei, pe un covor, sînt așezate niște vase mari de argint, unul cu orez, altul cu bob, un al treilea cu susan... Celelalte sînt umplute cu iarbă, apă și vin. Toți așteaptă cu răsufierea tăiată să vadă ce bucate va alege boul. Potrivit unei vechi credințe, dacă boul alege orez sau bob, în anul respectiv aceste culturi vor da o recoltă bogată. Dar dacă se apropie de vasele cu iarbă sau apă, se așteaptă inundații ori secetă. Cel mai rău ar fi ca animalul să se oprească în fața vasului cu vin, asta înseamnă orgii și jafuri. Din fericire, însă, printre boi se întîlnesc rareori amatori de alcool.

Se înnoptează. Serbarea plugarilor ia sfîrșit. Țăranii pot ieși la cîmp.

Cea mai iute, mai îndemînică

Ultimele pete albastrii ale norilor stîrniți de musoni lunecă alene spre golful Bengal. În Birmania începe toamna. Pînă în mai nu se vor mai revărsa ploii torențiale asupra pămîntului.

Într-una din aceste seri liniștite și calde, în preajma Șvedagonei — cea mai mare pagodă din țară — se aprind lumini feerice. Lumînările și opaițele cu ulei arzînd au desenat broderii ciudate pe plăcile de marmoră, încingînd ca un briu ne-

Laos. Un dans închinat muncii.

obișnuit baza conului de aur al pagodei, înalt de o sută de metri. E vremea strîngerii recoltei, vremea sărbătorii muncii. Drept care locuitorii Rangoon-ului, capitala țării, petrec...

La marginea platformei de marmoră care înconjoară pagoda, sub un umbrar de trestie, încep întrecerile. Spectatorii se așază cît mai comod, căci de la start la finis se scurge o noapte.

Patru fete, cele mai bune țesătoare din țară, șed în fața unor războaie străvechi. Fiecare are lingă ea un maldăr de fire toarse. Soarele e gata să apună, scaldînd cu ultimele-i reflexe roșietice vîrfurile pagodei. Îndată ce talgerul de foc trece definitiv linia orizontului, bate gongul și fetele încep să țeară un fel de togi portocalii, operație care cere multă măiestrie.

Tăcînitul războaielor, mișcările calculate și iuți ale fetelor stîrnesc admirația publicului. Cine va câștiga? — iată întrebarea.

Dar cînd cerul începe să capete iar nuanțe albastrii și ziua cea nouă poleiește cu aur „umbrela” pagodei, învingătoarea

își încheie lucrul. Regina sărbătorii, regina muncii devine cel mai important locuitor din Rangoon.

Bohag Bihu și Sankranti

În provincia Asaam din răsăritul Indiei se organizează din vremi străvechi sărbătoarea *Bohag Bihu*. Legată de începutul însămînțărilor, este principala sărbătoare din timpul anului. *Bohag Bihu* se desfășoară la mijlocul lui aprilie și e marcată de vinători și ieșiri la pescuit în comun, de petreceri și dansuri generale. Cu prilejul sărbătorilor muncii, se acordă o deosebită atenție și animalelor, ajutoare credincioase ale omului. În acele zile fiecare țaran își curăță vacile și boii și le pregătește hrană specială, căci vitele trebuie să muncească și la arat și la însămînțat.

În sudul Indiei, populat de telugi, sărbătoarea muncii are loc în decembrie și se numește *Sankranti*: serbarea încheierii recoltei.

Chiar în prima zi a serbării, țăranii ard cu pompă gunoii adunat în cursul întregului an. Deasupra satelor se înalță coloane de fum gros de parcă toată regiunea ar fi pîrjolită de incendii. O zi specială este consacrată animalelor mari de pe lângă casă. Țăranii merg în grajd și le mulțumesc vacilor și boilor pentru ajutorul acordat, după care-i împodobesc cu ghirlande de flori și le oferă tot felul de bunătăți.

Carnavalul primăverii

În Elveția e primăvară. Văile, luncile și pășunile din munți s-au învesmîntat în haine noi. Se consumă întîile furtuni de primăvară. E vremea ca cirezile să fie scoase la pășunat...

În fruntea cirezii pășește maiestuos cea mai frumoasă vacă. De coarne îi atîrnă un șistar mare, ceea ce vrea să însemne dorința de belșug de mult lapte... Păstorii suflă în pîlnile pentru strecurat laptele.

Iar după ce cirezile ies la pășunat, în prima duminică de mai începe carnavalul ierbii și florilor. Tinerii sîdesc pomi în cinstea iubitelor lor și le dăruiesc frumoase buchete de flori. Iar seara se aprind multe, multe lumini, se cîntă și se dansează, căci a venit primăvara!

Capra și maimuțele

Boșimanii se întorc cu un vînat bogat. Au ucis o capră neagră și acum au ce mîncea cu toții. Inima caprei o împart între ei bătrîni, iar ficatul vînatului. Fiecare din ceilalți locuitori ai satului primește cite o bucată mare de carne, după care începe petrecerea.

Seara se strîng cu toții în jurul unui foc pentru a sărbători succesul vînatului. Principalul număr din program îl constituie dansurile vînatorești.

Dansatorii se mișcă iute în jurul focului, imaginînd urmărirea unei capre. La un moment dat unul dintre ei se detașează din grup. Este „capra”. Vînatul întinde arcurile. „Capra” sare în lături și se mistuie într-un tufiș. Vînatul o urmărește cu înverșunare. I-au dat de urmă... „Capra” se năpustește asupra boșimanilor, de parcă ar vrea să-i împungă. Dar pot fi oare ei intimidăți? Unul din vînatul ridică sulița și în hohotele întregii asistențe și ale vînatului „cadavrul caprei” este zvirlit de lângă foc.

Urmează apoi străvechiul dans al maimuțelor. Boșimanii au un foarte dezvoltat simț de observație: ei redau cu o uimitoare exactitate mimica, gesturile și mișcările maimuțelor. Și de data aceasta și reții vînatul înving: „maimuțele” prizoniere sînt transportate în sat.

Serbarea continuă pînă noaptea tîrziu. Unul după altul se desfășoară dansurile căprioarei, greierului, șacalului... Toate au la bază străvechi basme și legende boșimane.

Toți locuitorii satului dansează. Toți sînt sătui. Vînatul a fost izbutit.

Grăunțe norocoase

În Thailanda, Bek Na — serbarea aratului — o inaugurează „ministrul agriculturii. Domnia sa face de trei ori înconjurul ogrorului în urma unui plug aurit, după care începe să zvîrle pe cîmp semințe de orez. Cei de față adună cu înfrigurare grăunțele „norocoase”, spre a le adăuga celor pe care le vor semăna apoi pe ogoarele lor.

După strîngerea recoltei, se organizează serbarea scrîncioburilor. La o înălțime de treizeci de metri, se ridică o grindă de care se fixează, cu o frînghie lungă, scaunul, cam la cinci metri mai sus de pămînt. Patru tineri în veșminte de „ocrotitori ai ploii” se urcă în scrînciob. La o anumită distanță se instalează un stîlp de bambus, în vîrfurile cărui e legat un saculeț cu bani. Dacă în timp ce-și face vînt cu scrînciobul „divinitatea ploii” izbutește să prîndă sacul, va fi un an ploios.

Scrînciobul începe să se legene, să scriștie — va fi orez... nu va fi... va fi... nu va fi... L-a prins. Spectatorii sînt bucuroși. Se anunță într-adevăr un an îmbelșugat. Va fi orez.

„Vînătoarea” pigmeilor

În mijlocul unei poieni se află un „elefant”. Trupul e închipuit de un buștean, trompa de o tulpină de banan, iar urechile de frunze. Și totuși în clipa cînd în jurul

(continuare în pag. 11-a)

I. A. Trofimov în 1923

„Alegerile pentru soviete, lupta cu răufăcătorii, munca culturală, lupta cu contrabandistii, activitatea militară, de partid și comsomolistă — iată cercul de probleme la care muneau din zori și pînă tîrziu noaptea Lisițin, Trofimov, Korceaghin și micul activ pe care îl adunaseră în jurul lor“.

Este un pasaj din romanul „Așa s-a călît oțelul“. În capitolul respectiv este vorba despre munca activului de partid și comsomolist din raionul Berezdovski, în primul an al Puterii sovietice...

Am putea găsi oare ceva despre Trofimov în arhive? A fost el oare un ins care a trăit aievea sau un personaj imaginar?

60 de ani
de la nașterea lui
N. Ostrovski

UNUL DINTRE EROI

Documentele instituțiilor sovietice din regiune sînt păstrate în orașul Kamenet-Podolsk. De aceea am plecat spre acest vechi oraș din Podolia. Aici mi s-a pus la dispoziție dosarul: „Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor, tîranilor și soldaților din raionul Berezdovski“. Iată procesul-verbal al unei ședințe din 27 ianuarie 1923, la care a asistat și I. Trofimov, secretar al Comitetului de partid.

Și în romanul lui Ostrovski, Trofimov, este secretar al Comitetului raional de partid Berezdovski. „În clădire e liniște. Nu mai e nimeni la Comitetul de partid. Cel din urmă a plecat, nu de mult, Trofimov, secretarul Comitetului și acum, Korceaghin e singur.“

S-ar părea, deci, că autorul romanului „Așa s-a călît oțelul“ l-a avut în vedere chiar pe Trofimov Care a fost soarta acestui erou de roman?

Ne interesăm de existența lui:

— Există în Berezdovka o familie cu acest nume?

— Da, este. O anume Trofimova, care lucrează ca bucătăreasă la ceainărie.

Aflindu-i adresa, ne-am dus acasă la dînsa. O căsuță pe o stradă din Berezdovka. O bătrînă, cu umeri lați, ne deschide ușa. Spre marea noastră bucurie e chiar soția lui Trofimov.

Convorbirea s-a înodat repede. Efrsina Stepanovna a început să ne povestească despre viața soțului ei.

— Ivan Andreevici Trofimov a sosit la Berezdovka după terminarea războiului.

A luptat în divizia lui Ceapaev și în alte unități. Apoi a lucrat ca secretar al Comitetului raional de partid Berezdovski. Aici s-a împrietenit cu Lisițin și Ostrovski. Munca la Comitet era grea, raionul se afla la granița poloneză. Panii polonezi își trimiteau des bandele peste graniță. Erau activi culacii, contrabandistii și alții. Bărbatul meu muncea fără istov și venea acasă noaptea tîrziu. Îmi aduc aminte că Ivan Andreevici mi-a povestit despre Nikolai Ostrovski. Era încîntat de hotărîrea cu care lupta împotriva dușmanului și de puterea lui de muncă. Ostrovski și Lisițin au fost la noi în casă.

În august sau septembrie 1923 ne-am mutat în satul Novosel, unde Trofimov a fost secretar al Comitetului de partid de la fabrica de zahăr. Apoi a condus fabrica de ceramică „Burlinski“ de lângă Polonski.

Îmi aduc aminte, continuă Efrsina Stepanovna, că într-o zi, Vanea s-a întors acasă foarte bucuros, cu o carte în mînă.

— Îți aduci aminte de Kolea Ostrovski? — m-a întrebat.

— Da. Un băietan nu prea înalt, care șchiopăta puțin și umbla cu un baston și cu un Mauser la brîu.

— El a scris cartea asta.

Am citit împreună cu Vanea „Așa s-a călît oțelul“. Ce frumos și ce adevărat era totul! Cînd a început războiul, Vanea mi-a scris de pe front că în lupte el și-l ia de exemplu pe Pavka Korceaghin, că romanul lui Ostrovski e mereu cu el și cu luptătorii lui. Vanea a fost de două-

sprezece ori rănit pe front. Mîinile și picioarele i-au degerat iar, la trecerea Bugului, un glonte i-a sfărîmat umărul și o mînă. S-a întors de pe front invalid și a mai trăit puțin. A murit la 15 iulie 1946.

Cu acest prilej, am aflat că fiul eroului, Vladimir Ivanovici Trofimov, a participat și el la Marele Război pentru Apărarea Patriei. A fost decorat de opt ori, printre care de două ori cu ordinul „Steaua roșie“. Acum lucrează ca tehnician-constructor la Krivoi-Rog. Fiica lor, Larisa Ivanovna, este felcer la Petrozavodsk. Doi frați ai lui I. A. Trofimov — Grigori și Fiodor — au murit și ei eroici în Marele Război pentru Apărarea Patriei.

Efrsina Stepanovna ne-a dăruit fotografia lui Ivan Andreevici și am rugat-o să ne arate locul unde s-a fotografiat bărbatul ei. Ne-am îndreptat, împreună cu ea, spre Berezdovka. Acolo unde au lucrat Trofimov și Ostrovski, unde se afla înainte Comitetul de partid, se află acum Muzeul „N. Ostrovski“, înființat prin muncă voluntară, biblioteca și Cabinetul de răspundere a cunoștințelor politice. Pe zidul clădirii — o placă comemorativă.

Am intrat în grădină.

— Aici, ne arată Efrsina Stepanovna. În fața noastră, un monument al lui N. Ostrovski, în mărime naturală, zvelt, în uniformă militară. În mînă, o carte...

I. Krocek

EMMANUIL KAZAKIEVICI

Pagini de jurnal și scrisori

— FRAGMENT —

Aceste însemnări autobiografice reprezintă, înainte de toate, adevărul, chiar dacă nu întregul adevăr dar, oricum, nimic în afara adevărului. Mai exact, adevărul acestor însemnări este adevărul așa cum l-am perceput eu, adică adevărul perceput de un anume ins, limitat de experiența, rațiunea și intuiția lui. Această observație este valabilă pentru orice autobiograf dar eu țin să subliniez lucrul cu atît mai mult cu cît aproape toată viața mi s-a părut un vis, o viață ce s-a scurs într-un fel de ceață; mi s-a părut că întotdeauna eram înfășurat, chiar de la naștere, într-un fel de pleură, este adevărat, foarte transparentă. (Sau poate, dimpotrivă, lumea părea înfășurată într-un fel de pleură iar eu mă aflam la granița ei, transparentă). Mă căznesc să-mi explic dacă este o senzație personală sau dacă așa simt toți oamenii ori cel puțin cei care se ocupă cu creația artistică sau, în sfîrșit, cei care trăiesc în aceleași condiții în care trăiesc și eu. Nu știu. Dar, așa sau altfel, percepeam lumea înconjurătoare ca un mediu plin de arzător interes, viscos, și nu absolut real, în care acționam și gîndeam temporar iar după aceea... ce urmează după aceea? În tinerețe mi se părea foarte evident că în scurt timp voi fi în stare să sfișii pleura aceea nativă și totul va deveni clar. Că tot ceea ce trăisem pînă atunci erau doar ciorne sau crochiul unei vieți mai înalte, mai depline. Dar acum, cînd a devenit limpede că acest crochiu sau nu există deloc sau este totul încep să studiez cu un interes major acest tot, nu pentru că apreciez mai mult decît în trecut viața mea, ci pentru că este o unitate indestructibilă.

Asta-i scopul însemnărilor de față: studiul, luminarea propriei existențe, pe care n-am studiat-o mai înainte.

Cartea mea nu va avea nimic frumos. Va cuprinde doar viața, cu bucuriile și greutățile ei. Păzește-mă doamne de frumos.

Mă chinuie insomnia. N-am dormit toată noaptea. Și în starea asta apăsătoare cel mai îngrozitor e că lucrurile obișnuite și acceptabile mi se par de nesuportat, în așa măsură încît nu pot trăi în mijlocul lor. Un necaz obișnuit, de fiecare zi, o jignire, mi se par de nesuportat, îngrozitoare, să mori, nu altceva! Mi se pare că mă sufoc, că n-am aer, că n-am viață, că nu mă pot împăca cu rîul de pe lumea asta. În același timp, însă, rațiunea lucrează, deși nedeslușit. Și îmi spune: toate astea ți se par de nesuportat; dar, la drept vorbind, nu-s chiar atît de îngrozitoare, asta e numai din pricina insomniei și poate din pricina bolii; ești, probabil, bolnav.

...Am oare, forțele trebuitoare pentru a face să răsună trîmbițele pe magistralele epocii mele? Sînt un dramaturg înnașcut și n-am scris nici o singură piesă de teatru. Sînt însuși cinematograful și știu cum ar trebui să-l fac dar n-am scris nici un scenariu. N-am făcut aproape ni-

mic... Știu că nimeni nu e de vină, dar nici pe mine nu mă pot invinui.

Trebuie să te ferești de deșertăciunea vieții. Să uiți că ai o familie pe care trebuie s-o hrănești și un șef cărui trebuie să-i fii pe plac. Trebuie să ții seama numai de artă și de interesele poporului.

Poate că atunci o să mai poți face cîte ceva, deși oricum, nu tot ce-ar fi trebuit.

Septembrie 1959

Ziua de 8 am folosit-o pentru a străbate Parisul pe jos, circa 30 de kilometri. Aproape că nu există stradă sau piață în care n-aș fi vrut să trăiesc sau cel puțin să mă plimb.

Intr-una din nenumăratele cafenele am întîlnit o fată și un băiat care căscău de plictiseală. M-am întrebat cu o mirare fără margini: „Trăiți la Paris și căscați?“ Orașul — muncitori, funcționari, lucrători, o multime care nu e elegantă ci doar foarte peștriță. Dînsa — o ființă liniștită, deloc vorbăreată, deloc cicălitoare, cu ochi vii, puțin obosiți. Are un aer de capitală, adică nu se uită la tine și la nimeni altcineva și se poartă foarte degajat, de parcă ar fi singură.

Imaginea Parisului — uriașă, profundă, nefragmentată ca Londra, de insulele ei. Londra, cu denumirile străzilor și piețelor ei, absoarbe întreaga lume peștriță a Europei, uneori și a Americii, Africii și Asiei. Franța poate să piară, Parisul va continua să trăiască, pentru că el este Europa. Herzen, Heine, Hemingway. De altfel, lauda Parisului e o banalitate. Cine n-a lăudat Parisul?...

În Italia

...Așadar, povestea Francescăi da Rimini, a familiei Borgia, așadar, istoria Grachilor, a lui Caligula, așadar, istoria distrugerii Ierusalimului și a chinurilor la care au fost supuși primii creștini, toate acestea nu sînt simple plămămiri ale imaginației? Așadar, s-au întîmplat cu adevărat? Așadar, sărmanul Ovidiu a fost într-adevăr surghiunit pe tîrmul Mării Negre și umbra lui tristă, după multe veacuri, l-a întîmpinat pe Pușkin? Așadar, Scipio l-a învins cu adevărat pe Hanibal, Brutus și-a împîntat pumnalul în Cesar, Sulla a fost devorat de lepră ori de sifilis iar Spartacus a condus revolta gladiatorilor?... Așadar, toate astea s-au petrecut aievea?... (Ce lume bogată și frumoasă, lumea europeană, at cărei moștenitori sîntem și noi, cu toată diversitatea ei minunată). Nu sînt invenții livrești, ci întîmplările vieții adevărate, de-a lungul veacurilor, ai căror moștenitori sîntem și noi? O, ce lume bogată și minunată!

Aș vrea să fii pretutindeni. Aș vrea să plutesc într-o colibă aflată pe o barcă prelungă. Aș vrea să trăiesc într-o căsuță ridicată pe un mal înalt, printre pini. Aș vrea să umplu o barcă cu plase, să plutesc pe o plută, cu un ciîne roșu, de casă, și cu o femeie cu părul roșu, despletită. Aș vrea să mă opresc pentru multă vreme în fiecare loc, pentru totdeauna, pentru toată viața, cu condiția, se înțelege, să n-am numai o singură viață.

Evi Upenieze:

Pescărița Bagtungan din Astrahan (sculptură)

Maiakovski și Meyerhold

Prin 1925, încă înainte de călătoria în America, Maiakovski i-a promis lui Meyerhold o piesă de teatru. La întoarcere, Maiakovski a semnat un contract cu Editura de Stat pentru o piesă și după aceea și cu teatrul lui Meyerhold. Se pare că era vorba de aceeași lucrare dramatică, intitulată „O comedie cu un asasinat“.

Doi ani mai tîrziu, în aprilie 1927, la Praga, într-o convorbire cu un corespondent al ziarului „Prager Presse“, Maiakovski declara că lucrează la „O comedie cu un asasinat“ pentru Meyerhold și la un poem epic închinat celei de zecea aniversări a Revoluției. Poemul epic era „Bine!“ în însemnările intitulate „Eu insumi“, în capitolul „Anul 1928“, Maiakovski scria: „Scriu poemul „Rău!“!, o piesă și biografia mea literară“. Piesa era comedia „Ploșnița“.

În vremea aceea, teatrul lui Meyerhold trecea printr-o gravă criză. Piesa lui Maiakovski a insuflat o nouă viață teatrului, prin actualitatea și originalitatea ei și după premiera „Ploșniței“, care a avut loc la 13 februarie 1929, cînd succesul spectacolului nu mai putea fi contestat, atmosfera din jurul teatrului s-a schimbat.

Ecourile spectacolului l-au găsit pe Maiakovski în străinătate. Căci imediat după premieră, el a plecat mai întîi la Praga, unde se pregătea punerea în scenă a „Ploșniței“, apoi la Berlin și mai tîrziu la Paris.

...O simplă apăsare pe buton și „oglindea fermecată” prinde viață. După un minut, pe ecranul tubului de imagine apare o crainică sau un crainic care ne invită să urmărim un spectacol de operă, un film palpitant, un reportaj științific sau un concert de muzică ușoară. Dar cite lucruri frumoase nu pot fi văzute pe... „micul ecran”! Televiziunea pătrunde tot mai adânc în viața noastră și în fiecare an, în alte zeci de mii de locuințe din țara noastră intră un nou membru de familie, îndrăgit de toți: televizorul.

Dar nu numai în locuințe.

Argus...

în ediție modernă

Căci în ultimii ani televiziunea a cucerit o nouă victorie, a devenit un auxiliar prețios al industriei și cercetării științifice. „Ochiul electronic”, cum i se mai spune, capătă pe zi ce trece aplicații tot mai vaste, înlocuind cu succes și precizie... electronică omul în cele mai grele locuri de muncă.

În ajutorul metalurgiei

Metalul topit urmează să fie turnat în forme. Operația trebuie în așa fel executată încât în lingourile de oțel să nu apară goluri de aer sau variații ale densității. În același timp, formele trebuie umplute pînă la un anumit nivel. Pentru aceasta un muncitor stă neclintit lângă forme și urmărește cu atenție modul cum decurge procesul de turnare a oțelului. La rîndul său, operatorul de la panoul de comandă urmărește indicațiile muncitorului de la formă. Dar iată și un alt tablou. Deasupra formei atîrnă o mică instalație. În interiorul ei se află un „teleochi”, adică o cameră de luat vederi, introdusă într-o carcasă specială de protecție. Temperatura din imediata vecinătate a formei fiind foarte ridicată, răcirea camerei se asigură trecînd prin carcasă un curent de aer.

Instalația este gata de funcționare. Pe ecranul panoului de comandă apare clară imaginea metalului topit. Operatorul poate urmări cu ușurință puritatea suprafeței lui, menținîndu-i în acest fel nivelul constant. De asemenea el urmărește în permanență fluxul de metal care intră în formă pentru a vedea dacă este sau nu continuu. Mai mult decît atât, aceeași instalație îngăduie operatorului să determine, cu o aproximație destul de apropiată de adevăr, temperatura oțelului lichid.

Muncitorul de la formă a fost astfel înlocuit de ochiul electronic. Acesta îndeplinește această muncă mult mai bine decît omul.

De veghe în centrala termică

Un cazan de abur poate exploda în orice moment. Este de ajuns ca energicianul de serviciu care urmărește funcționarea cazanului să aibă o clipă de neatenție pentru ca să se declanșeze neplăcerile: scăderea nivelului apei și creșterea presiunii aburului. Dacă nu se iau deîndată măsuri pentru „calmarea” aburului cazanul face explozie și iese din funcțiune.

Un element esențial care trebuie urmărit cu atenție în timpul funcționării cazanului este nivelul apei. În acest scop, un muncitor are sarcina permanentă de a urmări indicațiile coloanelor pentru măsurarea nivelului apei.

Restul este lesne de înțeles. Ca și în cazul metalurgiei, televiziunea se dovedește extrem de utilă și în centralele termice. Pe coloana pentru măsurarea nivelului apei a fost instalat un ochi electronic. Rezultatul? Pe ecran... nu se observă nimic, căci linia de separare a apei și a aburului pe coloana de măsurare a apei este abia vizibilă iar la transmiterea semnalelor linia dispare cu desăvîrșire. „Contrastul este prea slab”, explică specialiștii.

Iată de ce a fost nevoie de o reproiectare a coloanelor pentru măsurarea nivelului apei. În spatele țevilor de sticlă obișnuită a fost montată o „sticlă cu nervuri”. Aceasta are o proprietate extrem de prețioasă: absoarbe lumina care trece prin apă și o reflectă pe aceea care trece prin abur. Mai rămîne de instalat în spatele coloanei pentru măsurarea nivelului de apă sursa de lumină și instalația de televiziune începe să funcționeze. Pe ecran apare clară linia de separare dintre apă și abur, întrucît coloana de apă apare neagră.

Dispecerul „Vede tot”

Hoinărim uneori, în așteptarea trenului, pe peronul unei gări și devenim

fără să vrem martorii unor crimpeie din complicata viață feroviară. Se formează și se desfac garnituri, trenuri de persoane și de marfă trec de pe o linie pe alta, pleacă și sosesc locomotive cu abur, Dieslul sau electrice. Oamenii apleacă în toate sensurile, scriu ceva pe vagoanele de marfă, strigă la mașiniști și fac gesturi largi, dau explicații lucrătorilor de la căile ferate...

Despre această forfotă, atît de obișnuită în peisajul gărilor, nu mai poate fi vorba în gara Liublino de lângă Moscova. Acolo, oamenii au fost înlocuiți de emițătoare de televiziune. În depoul de locomotive, în triaj, pe cocoșa de formare a garniturilor, pe traseu, pretutindeni au fost instalați „ochi” electronici, dispecerul urmărește pe ecranele de televiziune ce se petrece în diferitele sectoare ale gării: „vede” executarea lucrărilor, controlează echipele, intervine, la nevoie, în munca personalului, transmițînd prin radio dispozițiile necesare. Productivitatea muncii în gara Liublino a crescut considerabil și,

Stele la... îndemînă

Într-un mare telescop modern se pot vedea stele aflate la o depărtare de peste cinci sute de milioane de ani-lumină. Va izbûti oare omul să privească și mai departe în adîncul Universului?

Se știe că fotoemulsiile cu care sînt acoperite peliculele fotografice sînt aproximativ de 100 de ori mai puțin sensibile decît fotocatozii folosiți în televiziune. Prin urmare, dacă pelicula foto este înlocuită printr-un fotocatot, puterea noastră de vedere sporește considerabil. În acest domeniu, perspectivele sînt cu adevărat fantastice. Este de pe acum neîndoiește că folosirea televiziunii în astronomie va permite să se creeze în locul telescoapelor mari altele mult mai mici iar dacă se va realiza un telescop de televiziune foarte mare, acest gigant va străpunge Cosmosul la o depărtare atît de mare încît omul viitorului care ar zbura pe o navă interstelară cu viteza luminii ar avea nevoie de miliarde de ani pentru a ajunge la acele sisteme stelare pe care

mai aici au intervenit cele mai interesante soluții mecanice care s-au concretizat în realizarea miinilor mecanice, construcții ingenioase care permit imitarea perfectă a tuturor mișcărilor miinilor, deci îndeplinirea operațiilor în cîmpul periculos din preajma reactorului.

Recent, în sprijinul miinilor mecanice a venit ochiul electronic de o construcție specială. Este vorba de o instalație realizată la Institutul de televiziune din Moscova.

Două obiective sînt orientate spre un grup de obiecte. Conectînd un automat pentru focalizarea obiectelor se obține o imagine foarte clară. Fiecare obiectiv este conectat la un sistem independent de televiziune. În aceeași încăpere, pe un mic suport se află două ecrane de

cest fel „adîncimea” la zate diversele obiecte. el ar determina formelor. Asemenea instalații mărte utilizări imediat rînd vor permite fizicilor de miinile mecanice la de metri.

Fereastră spre v

Toate cele relatate gata să fie folosite în vor număra peste puține utilajele obișnuite ale ratoarelor. Și mai uluitoare posibilitățile de miinile electronice.

Spațiul restrîns al unui permite să cităm decît plu. Academicianul S. vocat cu puțină vreme blou foarte atrăgător a centrul unui sat ucrain subcarpatică se află o siuni modeste. La într inscripția „Centrul bibli să intră la un moment după înfățișare par a l superioare ale școlii tel tr-o cabină asemănător convorbiri telefonice se ecran de televizor. Tine marelui poet Taras Șev atenție pe ecran docu rare ale autorului. În a cinată, ecranul repro formule iar un crainic pe un viitor tehnician bazele matematicii su sorul l-a sfătuit pe st cu ajutorul bibliotrans anumit capitol al mate mis chiar cu tînărul st cu următorul cuprins:

„Stimate tov. bibliote să-l ajutați pe student tînă chiar astăzi o lec că. Poate că ar fi bin transmisia pe bandă, c demînă”.

Cine este acest uim cian? Cum se poate ce zeci sau sute de kilon bibliotransmisiunile, cu se pot obține orice inf re, istorice sau științifi pe bază de comenzi i mijlocirea instalațiilor c filmoveci uriașe — aru tralelor — se păstrează benzi în sunete și imag măr de date iar mașini morează” fiecare m pârțicică a milioanelor magnetofon. Ele sînt t mit în satul din regiu lecția de matematică, larilor despre Șevcenk gem și rolul bibliotei ajutat pe cititori, mai l spectatori” să comple pediază la centrul bibi supraveghează buna f cranelor. Bibliotechnici tecarul secolului care

Ing. Ion Su

Într-un spital din Moscova, prin intermediul videotelefonului bolnavul are posibilitatea să se vadă și să vorbească cu rudele a doua zi după operație.

în urma experiențelor obținute și pe baza calculelor făcute, s-a ajuns la concluzia că folosirea televiziunii industriale numai în această gară de lângă Moscova aduce economii de milioane de ruble pe an.

Nu sînt acestea perspective exaltante?

Oamenii de știință le vor vedea de pe Pămînt încă în zilele noastre.

În interiorul reactorului atomic

Faptul este bine cunoscut: apropierea de un reactor atomic în funcțiune pune în primejdie viața omului. Toc-

televiziune dispuse în unghi drept unul față de celălalt. Între ele o oglindă semitransparentă are proprietatea de a reflecta imaginea și în același timp permite trecerea razelor trimise de obiectele aflate în spatele ei, acestea putînd fi astfel văzute în oglindă. Dacă observatorul care urmărește fenomenul și-ar pune ochelari polarizi ar vedea o imagine în relief. Ar putea observa în a-

APLICAȚIILE HIPERSUNETULUI

Fizica contemporană cunoaște un progres uluitor în toate ramurile sale. Dacă pînă nu de mult acustica era socotită un domeniu al fizicii bine studiat, care nu mai putea oferi nimic nou, uimitorul avînt de cercetarea structurii materiei și de mecanică cuantică a determinat în ultimii ani „ecouri” neașteptate și în această ramură.

Un sunet care nu se aude

Prefixul hiper ne scutește de o introducere prea lungă în subiect dacă cunoaștem proprietățile și modul de producere a ultrasunetului.

Urechea omenească este incapabilă să

realizat se amortizează rapid, adică este absorbit de material.

Cu cît placa de cuarț va fi mai subțire cu atît frecvența vibrațiilor ce se pot obține va fi mai înaltă. Intervine, însă, aici o complicație în construcție care a limitat pînă acum posibilitatea de a obține o frecvență a ultrasunetelor de maximum un miliard de herți.

Această limită se cerea depășită cu atît mai mult cu cît hipersunetul cu o frecvență mai înaltă de un miliard de oscilații pe secundă capătă proprietăți calitativ noi, fiind purtător al unei cantități uriașe de energie. În felul acesta el devine capabil și de a interacționa cu radiațiile electromagnetice și particulele elementare! În ultimii ani a fost realizat un generator de hipersunet ca rezultat al colaborării specialiștilor electroacusticieni, electroniști și fizicieni.

Bazat pe fenomenul de superconductibilitate acustică și piezoelectricitate, generatorul de hipersunet folosește ca sursă de vibrație o bară de cuarț răcită în hidrogen lichid. Un capăt al barei de cuarț se află într-o cavitate rezonatoare în care se produce un cîmp electromagnetic, de foarte înaltă frecvență, cu ajutorul unui generator electronic. Acest cîmp determină sincron o vibrație mecanică și deci o undă hipersonoră în bara de cuarț. La capătul opus al barei se atașează aparatul de cercetare. În condiții de răcire la aproape zero grade temperatură absolută (-273°C) oscilațiile hipersonore care apar în bara piezoelectrică de cuarț nu mai sînt absorbite imediat ce se produc, ci se transmit practic fără pierdere de-a lungul barei datorită fenomenului de superconductibilitate acustică.

Deși descoperită relativ recent, superconductibilitatea acustică este bine studiată și a fost demonstrată teoretic de fizicianul sovietic A. I. Ahiezer încă înainte de experimentare. Dar să vedem cum se explică acest fenomen. O bară monocristalină de cuarț se prezintă sub forma unei rețele în ale cărei noduri se află atomi într-o stare permanentă de vibrație, datorită temperaturii materialului. Oscilînd în jurul poziției de echilibru, atomii rețelei cristaline schimbă între ei prin absorbție și radiație „porții” de energie, cuante de energie calorică în cazul de față, iar cristallul produce un sunet de origine termică, sunet care poate fi pus în evidență și experimentat.

Dacă lovim bara de cuarț la un capăt în ea vor apărea imediat oscilații sonore care obligă atomii rețelei să oscileze și mai intens. În acest caz, între atomii învecinați începe un schimb de cuante de energie sonoră pe care fizicienii le-au supranumit „fononi”, prin analogie cu cuvîntul foton. În principiu nu există diferență între cuantele de energie calorică și cele de energie sonoră, termenul fonon fiind comun.

În monocristal fononii execută o mișcare haotică asemănătoare cu a moleculelor din corpurile gazoase iar densitatea lor nu se modifică dacă temperatura gazului este constantă. Dar acest echilibru este stricat în momentul cînd monocristallul este lovit sau supus unui cîmp electric variabil, adică în momentul cînd producem în monocristal un sunet veritabil. Sunetul va determina o undă, prin comprimarea și decomprimarea „gazului” fononic. În acest mod, sunetul va ceda gazului fononic o parte din energie. Drept rezultat, atomii vor începe să vibreze mult mai intens, temperatura monocristallului ridicîndu-se în contul energiei sunetului. Prin urmare sunetul se va atenua.

Caracteristic pentru acest fenomen este faptul că gradul de atenuare a sunetului depinde de densitatea gazului fononic și deci de temperatură. Cu cît vom scădea mai mult temperatura, cu atît numărul de fononi de origine termică va scădea și el.

De aceea la temperaturi joase se observă fenomenul de superconductibilitate acustică.

Superconductibilitatea acustică se întîlnește numai la cuarț, germaniu, siliciu și safir.

Aceste materiale sînt rău conducătoare de electricitate, fenomen care se datorește absenței de electroni liberi. Dacă într-un cristall de germaniu se introduc electroni el pierde proprietatea de superconductibilitate acustică. Ca și gazul fononic, electronii vor absorbi o parte din energia sunetului. Atenuarea datorită electronilor este însă mai intensă și a-

ceața în special în cristalele cu proprietăți piezoelectrice. Explicația fenomenului este că în materialele piezoelectrice, o dată cu oscilațiile mecanice, se propagă și un cîmp electric variabil care interacționează cu electronii.

În ultima vreme s-au realizat generatoare de hipersunet capabile să furnizeze oscilații mecanice la frecvența de 20 de miliarde de herți și de mare intensitate.

Proprietăți senzaționale

Deoarece viteza de propagare a sunetului în corpurile solide este de aproximativ 4 000 de kilometri pe secundă, la o

Radar biologic. Liliacul percepe ultrasunetele.

frecvență de cîteva miliarde de herți lungimea de undă corespunzătoare va fi aceeași cu a luminii. De aici rezultă anumite proprietăți senzaționale ale hipersunetului, cum ar fi interacțiunea cu particulele elementare și cu fotonii de lumină.

- „Șoapte” supersonice •
- Hibrid de sunet și lumină
- Oglindă din sunete • Sunetul la remorca electronilor • La start: electronica acustică

Un asemenea fenomen se mai observă doar în cazul în care se întîlnesc sub un unghi drept două raze de lumină coerente.

Un fenomen și mai interesant se petrece atunci cînd raza de lumină se lovește, sub un unghi oarecare, de un fascicul de hipersunet. În acest caz, lumina este reflectată ca de o oglindă. Dar deoarece „oglinnda” se află în mișcare, se produce un efect Doppler, adică frecvența luminii se modifică. Simultan se modifică și frecvența hipersunetului. Astfel, dacă unda sonoră se propagă din aceeași direcție cu lumina, frecvența radiației luminoase scade și deci i se micșorează energia. Diferența de energie trece asupra hipersunetului care în felul acesta se amplifică. Mai există și alte posibilități de a se obține o amplificare a hipersunetului. Astfel, mai avantațioasă este amplificarea cu ajutorul electronilor liberi. Se consideră că hipersunetul de 10 miliarde de herți poate fi amplificat de un milion de ori într-un cristall de 0,5 milimetri lungime.

Se înțelege de la sine că hipersunetul obținut de cristalele piezoelectrice este destul de slab. Un principiu cu totul nou asigură, însă, obținerea de hipersunete de mare intensitate. Similar ca principiu cu generatorul cuantic de lumină numit laser, a fost creat și un generator cuantic de hipersunet construit de fizicianul american G. Toker.

Perspective

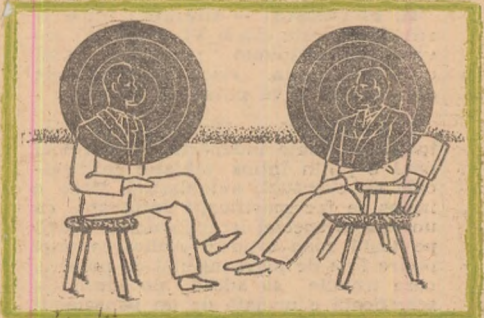
Tehnica supersunetului încă nu și-a spus cuvîntul dar promite posibilități de aplicare nelimitate în cele mai diferite domenii ca tehnologie, biologie, chimie, locația particulelor elementare, mașini de calcul etc.

Hiperacustica sau acustica electronică,

perceapă sunete cu frecvențe mai mari de 20 000 de perioade pe secundă. Cu toate acestea, există multe surse de oscilații de frecvență mult mai înaltă, surse de ultrasunete, pe care unele animale le pot auzi — desigur, pînă la o anumită limită. La delfini, de pildă, această limită atinge 100 000 de oscilații pe secundă.

Ultrasunetul poate efectua transformări extrem de spectaculoase ale materiei, de la măcinarea metalului și diferite transformări cu efecte biologice pînă la coagularea pulberilor foarte fine și modificarea unor proprietăți chimice. Aceste însușiri se datoresc marii energii pe care o posedă ultrasunetul, energie cu atît mai mare cu cît este mai ridicată frecvența ultrasunetului.

Metoda modernă de producere a ultrasunetului de frecvențe ridicate se bazează pe fenomenul de piezoelectricitate pe care

Iată ce s-ar întîmpla dacă undele sonore n-ar fi transparente pentru a lăsa să treacă prin ele lumina.

il întîlnim la o anumită categorie de materiale, numite de aceea piezoelectrice. Astfel, o plăcuță de cuarț, plasată într-un cîmp electric alternativ execută o mișcare de vibrație cu o frecvență egală cu a cîmpului iar această vibrație se transmite și mediului înconjurător. Dar o asemenea sursă de vibrații are randament bun numai atunci cînd se produce un fenomen de rezonanță, ceea ce se întîmplă doar cu condiția ca grosimea plăcuței să fie egală cu o jumătate din lungimea de undă a oscilației produse. Dacă plăcuța piezoelectrică este mai groasă, intensitatea vibrațiilor obținute este mică iar hipersunetul astfel

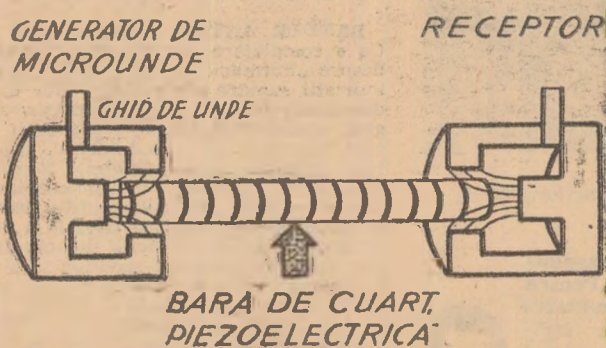
La Institutul de acustică al Academiei de Științe a U.R.S.S. a fost creat un concentrator de ultrasunete care folosește ca vibratoare un material piezoelectric.

Fizicienii au prevăzut aceste proprietăți mai ales că s-a observat o oarecare interacțiune și între ultrasunet și lumină. Astfel, lumina care trece printr-un cristall transparent străbătut de ultrasunet suferă o difracție. În schimb, ultrasunetul prin interferență cu lumina poate produce absorbția integrală a acesteia dacă cele două raze se întîlnesc sub un unghi drept.

cum i se mai spune, marchează un interesant succes al colaborării dintre specialiști din cele mai diferite domenii: acusticieni, electroniști, fizicieni, opticieni, atomiști.

Doina Comănicu

Inginer electronist principal
Observatorul astronomic, București

Generatorul de hipersunet

Prevenirea și tratamentul varicelor

Localizate în marea majoritate a cazurilor la membrele inferioare, unde afectează rețeaua venoasă irigată de vena safenă internă sau externă, varicele apar în primul rând datorită unei predispoziții constituționale sau ereditare la această boală (laxitate pereților venoși, tulburări endocrine etc.). Dovada cea mai convingătoare că la originea varicelor joacă un rol esențial factorul teren este faptul că nu toate mamele — deși graviditatea este o cauză de prim ordin la femeie — sînt atinse de această boală circulatorie.

Printre ceilalți factori, care favorizează apariția varicelor trebuie să amintim, în primul rând, cel de ordin mecanic, cum sînt: statul prelungit în picioare (la dentiști, personal sanitar, ospătari, textiliste etc.), factori termici, ca, de pildă, băile de soare prelungite sau căldura cuptoarelor (în fabricile de sticlă, în bucătării etc.) sau chiar factori microbieni ca în toate bolile infecțioase în care microbii și toxinele lor pot ataca pereții venelor.

Dar mai presus de acești factori favorizanți, principalele cauze ale varicelor și recidivelor lor sînt insuficiența clapelor (valvulelor) venoase și tromboflebitele profunde.

După cum se știe, stagnarea singelui intervine în dilatarea varicelor existente și în formarea de noi varice la venele încă neatinse. Această stază sanguină se manifestă printr-o serie de semne subiective, destul de pronunțate: greutate de plumb în picioare, crampe dureroase în pulpe, amorțeli și furnicături, senzații care ar putea fi confundate cu durerile reumatice.

Paralel cu aceste simptome subiective, membrul inferior începe să se inflameze, pielea devine lucioasă, roșie și cu o eczemă extrem de supărătoare, în timp ce pereții varicelor se subțiază din ce în ce mai mult. Pînă ce într-o zi, o lovitură involuntară sau chiar un simplu scărpinat pe locul eczemei va provoca ulcerul varicos cu întreg cortegiul său de suferințe.

Ne aflăm prin urmare în fața unei boli al cărei diagnostic precis nu pune nici un semn de întrebare nici medicului, nici bolnavului. Cum se face atunci că mulți varicoși își neglijează boala, recurgînd abia în ultimă instanță la singura soluție care le-a mai rămas: intervenția chirurgicală cunoscută sub numele de varicectomie? Explicația constă pe de o parte în faptul că în stadiul inițial senzațiile supărătoare pricinuite de varice nu sîntjenesc aproape de loc activitatea bolnavilor.

Ceea ce trebuie să știe lămurit toți varicoșii este faptul că din momentul apariției marilor dilatații venoase, mijloacele conservatoare de tratament, cum ar fi folosirea de ciorapi și bandaje elastice, practicarea unor sporturi (bicicleta, nata-

ția, gimnastica, etc.) sau folosirea mai îndelungată a poziției șezînde în munca profesională nu vor putea nicidecum vindeca, ci doar ameliora varicele formate și preveni extinderea lor la alte vene. În pofida durerilor destul de mari, care le însoțesc, injecțiile sclerozante sînt singurele care pot vindeca radical, înainte ca operația de varice să se impună în mod inevitabil. Astăzi sînt folosite cu bune rezultate o serie de substanțe cum sînt: salicilatul de sodiu amestecat cu novocaină sau xilocaină, moruatul de sodiu, soluția iodo-iodurată, oleatul de mono-etanolamină, tetradecil-sulfatul de sodiu sau glicerina cromată, substanțe care, în ciuda unor dezavantaje de ordin estetic (pete pigmentare, echimoze în zona varicelor sclerozate) asigură vindecări durabile. Injecțiile sclerozante trebuie făcute numai de medici specialiști o dată pe săptămînă și cîte 2-3 împunsături pe ședință. Ele comportă și unele contraindicații, motiv în plus ca acest tratament să fie recomandat și executat sub continuu supraveghere medicală.

Ceea ce stă însă în puterea profanului este să preîntîmpine prin mijloace profilactice extrem de simple apariția varicelor. Importanța culturii fizice medicale, a hidroterapiei, a anumitor sporturi este în acest sens salutară. Persoanele predispușe la varice e bine să-și aleagă meserii care să nu necesite statul prelungit în picioare. Toți candidații la varice să vegheze la o curățe-

nie minuțioasă a varicelor prin spălări repetate cu un săpun acid care va preveni infecția, acidificînd pielea. Maseje ușoare cu alcool curat dinspre laba piciorului spre genunchi și coapse constituie un bun antiseptic al pielii și un activator al circulației. Dacă însă pielea este uscată, un amestec în părți egale de untură de pește și ulei de migdale dulci va înlocui alcoolul pentru fricțiuni. Noaptea, cel predispuș la varice vor dormi cu o pernă sub picioare, pentru a evita stagnarea singelui. Persoanele cu picior plat vor purta susținătoare plantare (talonete) în pantofi și vor face regulat exerciții fizice proprii activării circulației extremităților inferioare, știind că piciorul plat este un alt factor favorizant al varicelor. Bicicleta, gimnastica și înotul sînt sporturi excelente care, practicate rațional, ajută venele oboseite să se debaraseze de surplusul de sînge care riscă să le dilate pereții.

Pentru a întregi profilaxia varicelor vom adăuga că trebuie evitate cu grijă constipația, excesul de carne, de alcool, de tutun, mesele copioase. Femeile, îndeosebi gravidele, vor renunța la purtarea jartierelor, care apasă venele și împiedică circulația singelui. În schimb bolnavii de varice în stadiul inițial vor purta în timpul muncii efectuate în picioare ciorapi elastici sau bandaje antivarioase.

Dr. Mstislav Brodski

Metabolismul bazal

Determinarea metabolismului bazal este de mare importanță în diagnosticul bolilor tiroide, dar este bine să reținem că și alte condiții asociate sau nu cu glanda tiroidă pot cauza devieri de la normal.

Modificările metabolismului bazal în legătură cu vîrsta și cu sexul fac ca această metodă de diagnostic să aibă o valoare redusă la copii. De asemenea, există o ușoară variație în timpul ciclului menstrual, care nu duce în general la concluzii false. În timpul sarcinii, mai ales în jumătatea a doua, metabolismul bazal crește, putînd ajunge la +16 în luna a noua.

În general bărbatul are un metabolism bazal uniform într-o largă măsură, independent de temperatura înconjurătoare, femelle avînd cifre scăzute în anotimpul cald sau în zonele calde.

Un regim alimentar insuficient cantitativ și calitativ duce la scăderea metabolismului bazal. Supraalimentarea dă naștere unei creșteri a metabolismului datorită „consumării de lux”.

Metabolismul bazal crește, de asemenea, în stările febrile, fără a avea vreo semnificație patologică specială.

În aproape 90 la sută din cazurile cu metabolism bazal anormal este vorba totuși de o tulburare a funcției tiroideene. Există însă și alte boli în care metabolismul bazal este deviat de la normal. Cifre joase sînt frecvente în anorexia nervoasă, maladia lui Addison, anemia pernicioasă și unele boli de rinichi (nefrite și chiar nefroze).

Cifre ridicate, în afară de hipertiroidie, au fost găsite în acromegalii (boală a glandei hipofize), leucemii, boala lui Hodgkin, hipertensiunea esențială și unele boli de inimă.

În mod ideal rezultatul probei de metabolism bazal ar trebui să fie 0. Totuși, limitele normale ale metabolismului bazal sînt considerate între -5 și +15%.

Un metabolism bazal crescut, în afara cazurilor menționate, indică de cele mai multe ori o funcție exagerată a glandei tiroide. Dimpotrivă, în cazul de funcție scăzută a tiroidei (hipotiroidii) metabolismul bazal prezintă cifre negative și scăzute.

Valoarea practică a acestei metode de diagnostic este incontestabilă dar, așa cum se întîmplă cu orice probă de laborator, ea nu poate fi considerată absolută și nu poate înlocui judecata medicului.

Dr. N. Sladkov

Esculap răspunde...

FL. NEDELCO — București: 1) Citiți răspunsul dat sub O. N. — Moldova nouă, în nr. 40 al revistei noastre. 2) Pentru precizarea originii hemoragiilor pe care le aveți, este necesar un examen O.R.L. și stomatologic. 3) Herpesul simptomatic nu necesită în genere decît igienă locală a pielii. Dacă vă supără mai mult, utilizați pomezii cu zinc. Formula: Rp. Peroxid de zinc 10 g + Talc 40 g + Acid salicilic 1 g. D. S. ext. De asemenea unguente dezinfectante (precipitat galben de mercur 1%, unguent aureociclină 3%). Pentru gură: gargarisme emoliente (ceai de muștel), atingeri cu soluție de nitrat de argint 1%, bomboane dezinfectante (Flavisept) și anestezice (Borocain). Fiind vorba de o afecțiune în legătură cu ciclul menstrual nu există decît un tratament simptomatic.

H. PETRESCU — Giurgiu: Întrebarea dv nu este clară. Vă rugăm să reveniți cu amănunte, precizînd cazul dv, conformația, starea de funcțiune etc., pentru a vă putea da un sfat.

I. DUMITRU — București: 1) Tatuajul se poate îndepărta chirurgical dacă e puțin întins (ablație chirurgicală și, eventual, autoplastie). Dacă e întins se fac scarificații apropiate cu un aparat special (scarificatorul Vidal) pe toată zona tatuată. Aplicarea unei pudre fine de permanganat de potasiu, care trebuie să adere pe suprafața scarificată e urmată de un pansament care nu se schimbă. Se formează o crustă care cade după 10-15 zile și, o dată cu ea, cad și particulele colorate. 2) Adresați-vă Spitalului de traumatologie, chirurgie plastică și reparatorie din Capitală (str. Arhitect Mincu, nr. 7).

V. ZAHARIA — R. Vilcea: Încercați un tratament cu Madiol pe cale orală (perlingual) sau mai bine injectabil (strict intramuscular). Dozele sînt: 1-2-3 fiole pe zi pînă la obținerea rezultatului dorit, după aceea dozele trebuie scăzute pînă la doza de întreținere (1 fiolă zilnic sau 2 comprimate). Este bine ca tratamentul să fie condus de medic.

ILIE SCRIECIU — Com. Olteanca (Drăgășani): Recitiți cu atenție articolul nostru din nr. 36 „Pitiriazis verzicolar”. În caz că sfaturile cuprinse acolo nu vă sînt de folos este absolut necesar să vă arătați unui medic specialist, bolile de piele fiind prin excelență „boli care trebuie văzute”.

BENDER ANTON — Timișoara: 1) Ca o completare la articolul nostru despre „Farmacia de casă” iată cîteva indicații sumare ale principalelor medicamente uzuale. Acțiune antinevralgică, antipiretică (împotriva febrei) și antireumatică au: piramidonul, aspirina, chinina și, bineînțeles, antinevralgicele. Acțiune antimicrobiană (bacteriostatică) au sulfamidele, luate în doze corespunzătoare (1-2 a ore timp de 2-3 zile). Acțiune expectorantă: sirocolul. Acțiune sedativă: t-ra valeriana — 25-30 picături de 2-3 ori pe zi. Acțiune antispastică (colici hepatice, renale, intestinale): t-ra beladona — 20-25 picături de 2-3 ori pe zi, Belatol (Fobenal) 2-3 compr. pe zi. 2) Vom mai reveni cu materiale referitoare la utilizarea medicamentelor de primă urgență.

NOUTĂȚI MEDICALE

DIAGNOSTICUL PRECOCE AL CANCERULUI

Doctorul I. Obelnički din Moscova a pus la punct o metodă care permite diagnosticul cancerului într-un stadiu incipient. După cum se știe, numeroase boli modifică proprietățile singelui, îndeosebi coagularea. Dr. Obelnički a reușit, însă, să stabilească modificările specifice datorite cancerului.

La o temperatură de peste 40° C plasma singelui cancerosilor se coagulează mai repede decît cea a omenilor sănătoși. Un indicator al coagulării termice descoperă și măsoară cu precizie această diferență. În același timp, autorul acestei metode de diagnostic precoce a realizat și un aparat special pentru executarea analizelor precise ale singelui.

LUMINA DISTRUGE TUMORILE

În studiul teraputic al cancerului s-a constatat că un fascicul foarte intens și foarte strîmt de lumină a putut distruge tumorile canceroase ale hîrciogilor. În acest scop s-a utilizat un generator-amplificator de lumină, prevăzut cu un fel de „bisturiu” imaterial. S-a reușit în acest fel să se extirpe complet și cu o precizie de zecimi de milimetru tumorile canceroase ale pielii.

ANESTEZIE PRIN ELECTRICITATE

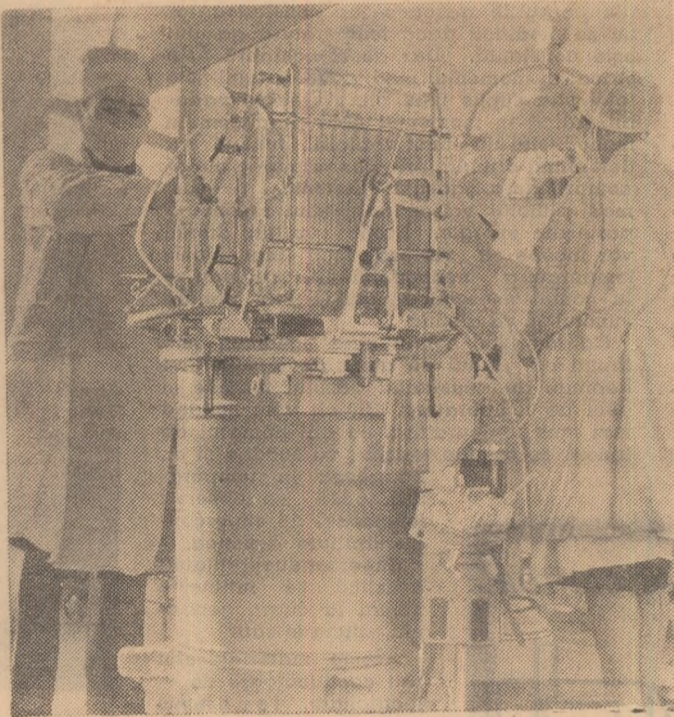
Intr-o serie de intervenții chirurgicale, începînd cu amigdalectomia și pînă la operațiile de cancer, se întrebunțează în prezent într-un număr de spitale sovietice anestezia electrică. În felul acesta obișnuita indispoziție postoperatorie este total suprimată. Cum se obține anestezia prin electricitate? Deasupra urechilor sînt așezați electrozi de platină prin care circulă un curent electric de 50-125 miliamperi, care produce imediat somnul.

TIFLOSCOPUL

Este numele unui nou aparat construit de ingineri sovietici și care permite orbilor să distingă obiectele. Aparatul transformă lumina în sunete grave sau acute după culoarea și forma imaginilor; sunetele percepute de bolnavi le permit să localizeze cu cea mai mare precizie obiectele în spațiu.

VITAMINA A ASIGURĂ DEZVOLTAREA FETUȘILOR

Vitamina A, esențială pentru formarea pigmentilor vizuali, a dezvoltării țesutului nervos, a pielii și oaselor este de asemenea indispensabilă și în momentul producerii. S-a constatat că fetușii nu se dezvoltă normal în caz de carență în vitamina A, chiar dacă se administrează substanțe chimice înlocuitoare.

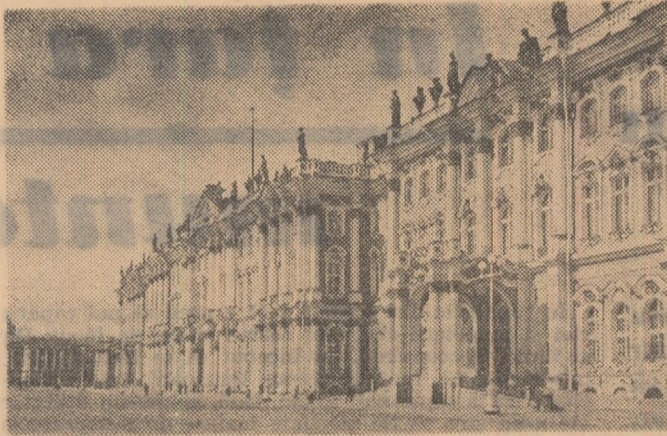

Instalație de dializă folosită în cazul arsurilor grave.

Correspondența pentru rubrica „Esculap răspunde”, trebuie să poarte pe plic mențiunea: „Pentru poșta medicului”. E de dorit să se evite formularea unui număr mai mare de 2-3 întrebări în scrisoare. Întrebările pot fi legate nu numai de cazuri personale de îmbolnăvire, ci și de noțiuni de educație sanitară, igienă, profilaxie, probleme de cultură medicală.

Un grup de artiști plastici din țara noastră a vizitat Uniunea Sovietică. Pentru câțiva participanți călătoria a prilejuit revederea cu locuri, monumente sau muzee cunoscute și îndrăgite, alții au trăit emoția primelor impresii, confirmări și surprize. Programul a cuprins Leningradul, Moscova și Kievul, cu predominarea vizionării obiectivelor artistice.

Grupul cuprindea pictori, sculptori, graficieni și critici de artă, cea mai mare parte tineri, din București, Cluj, Timișoara, Tg. Mureș, Oradea și alte orașe.

Ermitajul

Călătorie prin muzee și epoci

Leningradul a însemnat, în primul rând, cit mai multe zile, cit mai multe ore în Ermitaj. Prima zi a fost destinată cunoașterii în ansamblu a operelor expuse în muzeu. S-au precizat preferințe, opinii. Au fost stabilite intenții pentru studierea mai atentă a artiștilor și școlilor spre care s-a simțit mai atras fiecare vizitator. (Dar nici în ultima zi majoritatea nu reușise încă să vadă tot și mai ales suficient din ceea ce își propusese cu multă zgrăcenie). La ora de închidere, personalul de supraveghere, depășind programul, a trebuit să evacueze, cu multă indulgență, pe ultimii întârziți, rămași cu multe regrete și hotărârea fermă de a reveni. Ore întregi am stat în sălile egiptene, în fața picturilor mici sau mari transformate de oameni în mesaje, al căror grai se face auzit peste veacuri, din ce în ce mai deslușit și mai complet. Ideogramele pline de mister și înțelepciune trezesc simțăminte de cea mai mare tensiune artistică. O privire îndelungată în sălile greco-romane, în cele cu arta popoa-

acum în special pe preferințe sau pentru sălile nestrăbătute încă. Dacă în prima zi grupul era compact, aproape întreg, în zilele următoare s-a pulverizat. Cite unul, doi sau trei colindă sălile muzeului, urmărind un traseu intim, nedezvăluit.

Totuși Leningradul nu înseamnă numai Ermitajul. Orașul însuși este un ansamblu de monumente de arhitectură, istorice și de artă care vrăjesc în adevăratul sens al cuvântului pe orice vizitator. Plimbări în zori de zi. Serile și nopțile pe cheiurile spectaculoase ale Nevei, în jurul monumentului lui Petru, pe bulevarde și canale, în parcuri. În miez de noapte se întindesc cei ce doresc să asiste la ridicarea podurilor de pe Neva, pentru a admira defilarea vaselor, colorat punctate de luminile de bord.

Dar Leningradul nu este numai un oraș al artei, el este și leagănul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Nenumărate locuri și construcții amintesc de luptele revoluționare, de personalitatea lui Lenin și a altor conducători

mai departe, muzeul de artă universală „Pușkin”. Vizite repetate, momente emoționante, asemănătoare celor din Ermitaj, trăite în sălile cu artă veche dar în special în fața operelor lui Van Gogh și Gauguin, Marquet și cu deosebire ale lui Matisse, Tretiakov cu colecțiile sale uriașe reține pe cei interesați de arta rusă și sovietică, dat fiind că muzeul adăpostește principalele creații realizate în anii de după Revoluție. Alte drumuri: spre muzeul de artă orientală, muzeul „Rubliov”, la Expoziția realizărilor economice naționale și monumentul Muhinei: „Muncitorul și colhoznicul”. Ore de rătăciră în labirintul monumentalului metrou, la standurile de cărți de artă în librării; raie în elegantele și ispititoare magazine de pe Gorki; spectacole și schimb de impresii în momentele de răgaz ale cinei la restaurantul „București” sau „Armenia”. Autocarul ne duce spre Colinele Lenin, la cetatea universitară. Uriașă și monumentală, noua universitate domină întreaga panoramă a Moscovei.

Străinul venit în U.R.S.S. este, pe drept cuvânt, furat de frumusețea orașului de pe Neva, de grandioarea capitalei, dar o mențiune specială trebuie făcută și pentru celălalt oraș din itinerar, pentru Kiev. Este un oraș vesel care dă chiar de la primul contact senzația de căldă primire.

Orașul își înalță clădirile printre întinse grădini și parcuri, prin frunzișul des al copacilor care mărginesc străzile; grațioasele construcții vechi, unele amintind de începuturile statului kievlean, se împletesc armonios cu cele noi. Sf. Sofia și Pecerskaia Lavra, Monumentul eroilor din Marele Război pentru Apărarea Patriei, străjuind malul înalt al Niprului — peste care se întind liniile elegante ale podurilor — mărturie ale unei înalte măiestrii artistice și tehnice, toate dau un caracter specific orașului.

Muzeul de artă europeană cu piese valoroase de Valasquez și Goya, prețioasele icoane din colecțiile Muzeului rus și ale celui ucrainean au câștigat numădatec admirația noilor veniți din România.

În cursul vizitei noastre fiecare artist român s-a apropiat de acele lucrări sau personalități în care a găsit mai multe învățăminte, temeuri comune. Pictori ca Tiberiu Krausz, Traian Goga și alți creatori de compoziții au urmărit operele recente ale artiștilor sovietici. Cei doi sculptori, Jenő Szervatiusz și Tiberiu Szervatiusz din Cluj, tată și fiu, măestri ai ciorplutului în lemn au căutat să vadă cit mai multe lucrări ale lui Konenkov. Pictorul Ion Sălișteanu, preocupat de pictura murală și în general de tehnici vechi, și-a consacrat o mare parte din timpul studierii artei iconarilor și creatorilor de frescă.

Arta popoarelor vechi, tezaurele de artă relativ recent descoperite în Altai sau piesele de mare valoare din sălile egiptene au servit tinerei sculptorițe Ioana Kassargian un material uriaș pentru propriile experiențe. Matisse a monopolizat mulți tineri adepți ai primordialității culorii și calității materiei picturale, printre care Eugen Crăciun, Mihaela Nica-Crăciun, Doina Hordovan și alții.

O dată, însă, cu emoțiile stîrnite de capodoperele diverselor școli și epoci, membrii grupului de artiști români s-au găsit alături în impresiile puternice determinate de ansamblul marilor realizări, din toate domeniile, ale oamenilor sovietici.

Jack Brutaru

Propuneri pentru perfecționarea ortografiei ruse

După o amplă discuție în revistele științifice și literare sovietice, începută cu citva timp în urmă, la care au participat numeroși lingviști și oameni de cultură, avem în față „Propunerile pentru perfecționarea ortografiei ruse” publicate în presa sovietică în zilele de 24 și 25 septembrie. Propunerile, care se caracterizează printr-o mai mare simplitate și consecvență decît actualele reguli ortografice, publicate în 1956, au fost elaborate de o comisie specială creată de Prezidiul Academiei de Științe a U.R.S.S. în cadrul Institutului de limba rusă. După cum se arată în nota introductivă, la lucrările comisiei au luat parte reprezentanți ai Academiei de Științe a U.R.S.S. și ai altor foruri de răspundere, lingviști, metodiști și psihologi iar prevederile noilor propuneri au fost experimentate într-o serie de școli.

În cele patru pagini de ziar, noile reguli, supuse discuției publice, sînt reproduse paralel cu cele existente. Se prevede, așa dar, o largă discuție în jurul noilor propuneri care, fără a aduce modificări radicale, îmbunătățesc și simplifică în mod simțitor ortografia actuală, întărind unele elemente ale principiului fonetic, renunțînd la o serie de procedee tradiționale și făcînd mai consecvente unele din prevederile bazate pe principiul morfologic.

Cel mai mare interes îl prezintă primul paragraf al propunerilor, în care se dau regulile noi, printre care cităm: eliminarea totală a semnului tare (ь) pentru redarea sunetului iod (j) după prefixe și generalizarea în acest caz a semnului moale (de ex., подьезд „apropiere; intrare”); generalizarea scrierii cu и (i) după н (t) și înlăturarea lui ъ (i) (de ex., сестрици „al surorii); înlăturarea semnului moale după ж (j), ч (ci), ш (ș) и (șci) de (ex., доч „fiică”); renunțarea la consoanele duble în cuvintele de origine străină (de ex., ассимиляция), cu excepția citorva (de ex., сумма „sumă”); renunțarea la excepții de tipul бромюра (care se înlocuiește cu бромур) și altele.

În paragraful al doilea sînt date o serie de reguli din *Indreptarul ortografic* publicat în 1956, cu unele precizări sau modificări, ca de pildă: se admite scrierea cu и (i) sau ъ (i) în cazuri са предисторический „preistoric” și предисторический: se simplifică scrierea particulei не „nu” (forme verbale se scriu cu не separat; adjectivale, substantivale, adverbele se scriu cu не împreună, cu unele excepții facultative, legate de sens); se simplifică ortografia adverbilor; se simplifică regulile de scriere cu literă mare, în sensul reducerii cazurilor de folosire a lor; se simplifică regulile de despărțire a cuvintelor la trecerea în rîndul următor, înîndu-se seama în primul rînd de principiul silabic; regulile punctuației sînt formulate mai elastic și mai larg.

În sfîrșit, se publică și acele reguli care, deși discutate, n-au fost modificate de comisie, ca, de exemplu, notarea facultativă a lui ъ, scrierea adjectivelor compuse și altele. De asemenea, se menționează, în încheiere, că nu au fost luate în considerare propunerile de modificare totală sau parțială a alfabetului, întrucît aceasta n-a intrat în sarcinile comisiei iar stabilitatea alfabetului este o condiție necesară a progresului cultural.

Fără îndoială că noile propuneri de perfecționare a ortografiei ruse, rod al activității intense și bine documentate a unui larg colectiv de specialiști, vor suscita numeroase discuții în U.R.S.S., și în alte țări, întrucît limba rusă este studiată ca limbă străină de largă circulație în toate continentele. Probabil că unele din propunerile făcute vor mai fi modificate sau vor apărea noi reguli, provocate de intervențiile participanților la discuții. Așa, de pildă, nu se înțelege de ce comisia face încă deosebire în scrierea particulelor fără prefixe și cu prefixe: раныи „rănit” dar израненный „idem”; de ce se admite varianta на линии „pe linie”, cînd se pronunță numai на линии; de ce se admite și forma предисторический care modifică aspectul grafic al cuvîntului-bază (исторический).

Astfel de întrebări se pot ridica, fără îndoială, în fața comisiei dar un lucru este sigur: actualul proiect aduce numeroase simplificări, făcînd ortografia rusă mai rațională și mai consecventă, cu mai puține excepții, ceea ce va ușura însușirea scrisului corect de către elevi și de cei care studiază limba rusă ca limbă străină.

Conf. G. Mihăilă

Prodecan al Facultății de limbi slave — Institutul de limbi și literaturi străine al Universității București

Cupa de jasp, de 20 de tone, este una din podoabele Ermitajului.

relor din Asia, din Iran ori China. Momente de profundă emoție am trăit în fața „Madonei Litta” și „Madonei Benois” ale marelui Leonardo da Vinci, în dialogul susținut cu „Petru și Pavel”, sfinții atât de uman zugrăviți de El Greco sau în sala cu zeci de imagini și oameni scâlțați în lumina caldă a picturii lui Rembrandt. Micii măestri olandezi, spanioli în frunte cu Velasquez, flamandul Rubens și mulți alți titani se impun prin sutele de imagini ce se succed pe parcurs. Arta franceză încîntă, primitivii și clasicii germani prilejuiesc meditație. În încheierea primei vizite, citeva ore au fost lăsate pentru modernii Matisse, Picasso, Derain, Marquet și ceilalți reprezentanți ai școlii de la Paris, expuși în sălile de sus ale muzeului Ermitaj.

Cu o deosebită atenție am cercetat colecțiile nesfîrșite de obiecte de artă aplicată, de la mobilierul greu din diferite epoci, pînă la piesele miniaturale de vitrină.

Seara primei zile după vizita la Ermitaj. Discuții înflăcărâte. Demonstrarea cu pasiune a valorilor găsite în colecții. Păreri contradictorii. Planul pentru zilele următoare este întocmit

bolșevici. Închisoarea Sf. Petru și Pavel, vasul muzeu „Aurora”, Smolnii, Muzeul „Lenin” sînt numai citeva din opririle făcute în cadrul turului mării metropole pentru a cunoaște locurile istorice legate de Revoluție. Aproape în fiecare stradă, în grădini sau pe pereții caselor găsim semne ale cinstirii celor dispăruți; busturi, monumente statuare și plăci comemorative vorbesc de mari artiști sau gânditori legați de acest oraș relativ tînar dar atât de bogat în tradiții.

Programul adaugă noi și noi impresii. Muzeul rus din fostul palat Mihailovski; o plimbare cu „Meteor-4” pe Neva spre Golful Finic și Baltica, pînă la Petrodvoreț, cu palatul și parcurile sale întinse; o seară la restaurantul gruzin, altele la „Astoria”; citeva ore în aglomerația marelui magazin universal de sub coloane și încă multe altele. Timpul trece, plecarea se apropie. Din nou la drum. Cîrînd sosem la Moscova

Centru politic, muzeu de artă tradițională, Kremlinul organizează toate traseele oaspeților Moscovei. Muzeul de istorie, catedrala Vasili Blajennii. Manejul cu expozițiile sale și, puțin

IN JURUL LUMII

In țara

muntelui Everest

Nepalezii spun că pînă la Moscova pot ajunge cu avionul în zece ore dar pînă într-un orașel vecin trebuie să facă două-trei săptămîni. Într-adevăr, una din principalele probleme ale țării continuă să fie lipsa șoselelor.

Din avion Nepalul apare feeric. Imaginați-vă munți în față, munți în dreapta, munți în stînga. O sumedenie de terase duc spre creste. Deasupra teraselor, acoperite cu verdeață, se înalță căsuțe cu acoperișuri țuguiate. Sint locuințele nepalezilor care coboară rar în văi.

Îndărătul munților înverziți se vede lanțul alb al Himalaiei cu vârful Everest. Această creastă muntoasă, cea mai înaltă din lume, a fost nu demult escaladată de un șerpaș, pe nume Tensing, poreclit și „tigrul zăpezii”.

Katmandu — capitala Nepalului, centrul vieții culturale și obștești a țării — e așezat într-o mică vale împrejmuțată de munți. Autobuzul nostru abia își putea face loc prin străzile înguste. Alături pășeau oameni, treceau vite care sunau din clopotele atîrnate de gît, alergau purtători de rișe. Chiar în mijlocul drumului se așezase o vacă enormă cu coarne mari, adevărate agățători pentru oale de zece vedre. Se întinsese cît era de mare, nu se mișca de fel și rumega. Și nimeni nu încerca s-o alunge, dat fiind că vaca e socotită un animal sfînt. Din pricina ei a trebuit să facem un mare ocol.

Circulația se face, ca în orașele engleze, pe stînga. Pe bulevardul principal, luminat feeric, polițiști instalați pe niște postamente reglează circulația cu ajutorul unor tăblițe rotunde, semănînd cu rachete de tenis, pe care scrie „Stop”. Din cînd în cînd le ridică și opresc torentul de oameni.

Străzile sint pline de rișe. Purtătorii lor te pîndesc cînd ieși din hotel, în fața magazinelor sau se țin încet în urma ta oferindu-și stăruitor serviciile. De obicei sint foarte tineri. Am făcut cunoștință cu unul dintre ei, un băiat vesel, cu dinții albi ca zăpada, pe nume Naran. Cu acest prilej am aflat cît ciștigă pe zi: trei-patru rupii, din care jumătate îi dă stăpînului rișei.

Katmandu este un oraș comercial. Peste tot sint magazine mari, prăvălii sau tarabe sub cerul liber. Pare că în acest oraș comerțul e făcut de toată lumea și pretutindeni: în fața caselor, pe treptele nenumeratele temple și chiar în mijlocul drumului, încît de multe ori trebuie să treci peste mărfuri. Se face comerț din zori și pînă la asfințit. Ba chiar și noaptea se aud strigăte de negustori care-și oferă marfa.

În minusculele lor prăvălii negustorii locuiesc, mîncînd, ciștigă bani și dorm. Mărfurile sint în general de import: americane, engleze și indiene. Deocamdată, industria ușoară a Nepalului e slab dezvoltată.

Vizitatorii străini sint surprinși de amestecul de culori de pe străzile Katmandu-ului, în care predomină culorile vii: roșul, albastrul și verdele. Femeile se îmbracă în sariuri multicolore. Poartă brățări, cercei în urechi iar unche chiar și în nas. Dar se pot vedea și femei îmbră-

Negustori ambulanzii

cate elegant cu tatuaje pe mîini și picioare. Bărbații poartă pantaloni albi colanți și cămăși lungi, albe, pe dinafară. Hainele sint multicolore. Pe cap poartă căciuli nepalaze: negre în zilele de lucru și de alte culori de sărbători.

Cele de mai sus se referă însă numai la cei avuți. Sărăcii își învelesc trupul cu zdrențe dar neapărat își acoperă capul și, nu știu de ce, și gîtul.

În orașul Patan de autobuzul nostru s-au apropiat un bătrîn și un băiețel de vreo șapte ani. Bătrînul avea o față inteligentă, săpată parcă într-o piatră de culoare închisă. Au început să cînte cu niște instrumente meșterite de ei, asemănătoare cu vioara. Apoi, intrerupînd pentru o clipă cîntecul, au întins mîna cerînd de pomană. Le-am dat tot ce aveam la noi, cam pușin e adevărat. După care au început să cînte din nou și iar au cerut bani. Și chiar după ce autobuzul s-a pus în mișcare copilul tot mai alerga după noi cu mîna întinsă.

În condițiile din această țară e greu să pui capăt sărăciei și înapoierii căci sint foarte multe de făcut. Dar fie și timid, deocamdată, au început să se facă simțite premisele noului. Înainte vreme, bunăoară, fetele erau măritate de la șapte ani. Acum, însă, printr-un decret regal, ele n-au voie să fie măritate înainte de treisprezece-paisprezece ani.

Religia are o mare influență în țară: majoritatea nepalezilor sint budiști. Contrastul dintre luxul templelor și mizeria cocioabelor izbește la tot pasul. Poporul și-a investit toate bogățiile în temple, fără să-și oprească nimic pentru el în afară de credință în viața de apoi.

În cursul vizitei prin Nepal am putut sta de vorbă cu tot felul de oameni. Îmi amintesc cu plăcere de o întîlnire cu scriitori. Cu acest prilej am aflat, de pildă, că în timpul domniei dinastiei uzurpatoare Rana cultura a trecut prin clipe grele. Numai 1 la sută din locuitori erau știutori de carte, țara avea doar trei biblioteci. Într-un rînd locuitorii Katmandu-ului au adresat o petiție guvernului cerînd înființarea în oraș a unei biblioteci. Drept pedeapsă, toți semnatarii au fost amendați cu cîte o sută de rupii.

Deși încet, în țară se dezvoltă acum învățămîntul și cultura. În momentul de față opt la sută din locuitori sint știutori de carte. Există trei sute de biblioteci. Crește numărul scriitorilor, în special al poezilor.

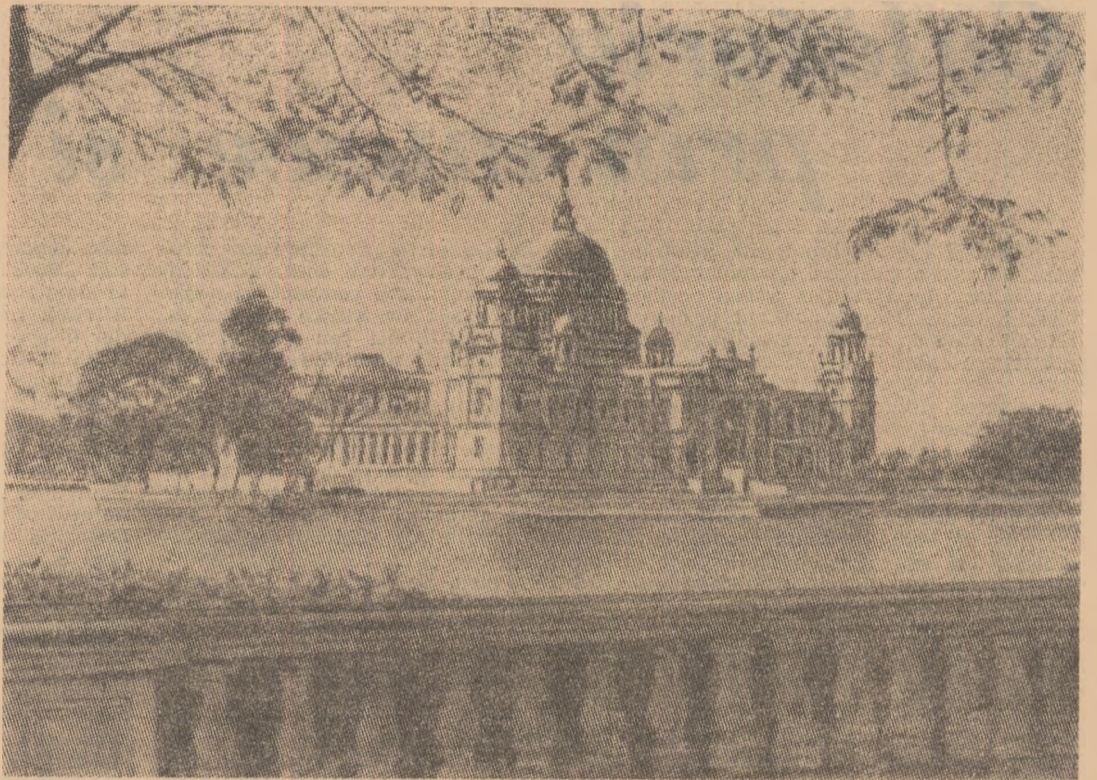
La Katmandu am locuit la hotelul „Imperial”, în niște camere umede și reci. În fiecare seară, în fața hotelului se aprindea un foc și doi oameni sârmani, lihniiți de foame — un bătrîn și-un băiețel — încercau să adoarmă la căldura lui. În jur era un peisaj exotic greu de uitat, dominat de copaci uriași de mango și pe ale căror crengi împovărate de rod se foiau cît e ziua de mare niște lilieci imenși. Iar noaptea cerul era presărat cu o puzderie de stele scînteietoare.

În cursul vizitei în Nepal am avut prilejul să participăm la Conferința națională de tuberculoză, ținută în preajma orașului Katmandu, sub razele blînde ale soarelui. La festivitatea de deschidere veniseră ambasadorii, membri ai guvernului, miniștri, personalități. Mașini de diverse mărci se scurgeau una după alta. Orchestra, alcătuită din muzicanți îmbrăcați în uniforme zmeurii se pregătea să atace imnul național. Dar deschiderea festivității întîrziă. Curînd am aflat și motivul: era așteptat regele.

În mare grabă a fost înjghebat un cort. S-a adus o canapea cu picioare încovoiate, un microfon, o masă și flori. În cele din urmă oaspeții și-au ocupat locurile. După

care s-a ivit un feldmareșal — un bătrîn scund cu o privire inteligentă, pătrunzătoare. Zecile de oameni s-au ridicat în picioare și în clipa aceea a apărut și regele, însoțit de regină, suită și garda personală. S-a intonat imnul național. Apoi, un cor alcătuit din surori medicale, a executat un cîntec solemn. S-a dat citire salutarilor adresate conferinței. La sfîrșit s-a servit ceai în aer liber.

Prezența regelui la deschiderea Conferinței naționale pentru problemele tuberculozei era o dovadă că guvernul țării dă însemnătatea cuvenită ocrotirii sănătății. Ceea ce e desigur un lucru îmbucurător dat fiind că secole de-a

Palatul regal din Katmandu

rîndul poporul nepalez a trăit în cea mai neagră mizerie. Un mare număr de boli măcinau sănătatea oamenilor, epidemiile secerau mii de vieți omenești. Chiar și astăzi, în afară de tuberculoză există cazuri de holeră, ciumă, vărsat negru.

Pînă în 1951 medicii băștinași puteau fi numărați pe degete. Astăzi, însă, situația s-a schimbat. Din cei două sute de medici care lucrează în Nepal, numai patruzeci și opt sint străini. Au fost construite și spitale de stat. Se practică vaccinarea împotriva variolei. Desigur, mai sint foarte multe de făcut, dar importantă e tendința generală.

...Am plecat din Nepal cu autobuzul. De la Katmandu la Raxaul am călătorit mai bine de nouă ore. Drumul trece prin munți, peste defileuri, face aproape patru mii de cotituri. Cu acest prilej am văzut din nou țara, cu munții ei nesfîrșiți, cu terasele și căsuțele albe pe culmi și cu crestele de zahăr ale Himalaiei scînteind în soare. Și din nou m-am gîndit la șerpașul cu o curelușă pe frunte și povara în spinare care a cucerit Everestul. Și mi-am spus că și noul Nepal se înalță acum spre culmile sale.

Vladimir Diaghilev

Un popor
care
nu știe
ce-i boala

În nordul Kașmirului, undeva la mare înălțime, între ramificațiile munților Karakorum se află o vale îngustă. Acolo trăiește poporul hunsa, despre a cărui existență nu se știa decît prea puțin pînă acum cîva timp. Astăzi se știe că acest popor este alcătuit din aproximativ 20.000 de inși care locuiesc în 200 de sate.

Cel dintii european care a răzbit în valea Hunsei, un afluent al Indusului, a fost maiorul englez Buddul, însoțit de cîțiva soldați. Conform unor calcule aproximative, pe atunci (în 1880) mica țară muntoasă avea 6.000 de locuitori. Dar informațiile erau întimplătoare și sporadice. Lunga izolare de lumea înconjurătoare a micului popor se explică prin faptul că în această regiune se pătrunde neobișnuit de greu. Limba hunsilor este foarte specifică și nu seamănă cu nici o limbă cunoscută.

Anul trecut pe acele meleaguri a ajuns prima mare expediție științifică, condusă de un biolog francez. Membrii expediției au studiat îndelung obiceiurile și limba poporului hunsa, socotit un popor „veșnic tânăr” care „nu cunoaște nici o boală”.

Satele hunsilor sint mici, alcătuite de obicei din cinci-șase case de piatră. Îndărătul fiecărei case se află o mică grădiniță iar în față o curte. Hunsi folosesc casa numai în lunile reci de iarnă, în rest familia — de obicei alcătuită din 20—25 de persoane — trăiește în aer liber. Din primele zile ale primăverii și

pînă cînd vine frigul, hunsi lucrează pe cîmp și în grădini. Sint oameni extrem de cinstiți și de harnici, optimiști și echilibrați. Dar cel mai mult impresionează fenomenala lor putere fizică și sănătatea.

Hunsi, oameni cu piele albă, de statură mijlocie și bine făcuți, nu știu ce-i oboseala. Ei străbat distanțe mari purtînd poveri în spate și nu cunosc bolile cronice și infecțioase.

Secretul acestei sănătăți neobișnuite constă, se pare, în modul lor de trai, într-un regim sever de viață și în alimentația, dietetică într-un fel. Hunsi mîncînd foarte puțină pîine și carne, preferînd legumele și fructele, beau ape minerale și adaugă în hrană „miere de munte”, un produs al cărui secret de preparare este deținut, conform tradiției, de bătrîni. Printre membrii acestui trib nu există oameni grași.

Se spune că indivizii care depășesc un secol de viață nu sint de fel un fenomen rar printre hunsi. Membrii expediției au întîlnit bătrîni în vîrstă de 130 de ani.

N. Agaianț

POȘTA REDACȚIEI

LUCIA CUCIUREANU — comuna Covasin, raionul Arad: Ne bucură faptul că sînteți o cititoare pasionată a revistei noastre. În ce privește actrița dumneavoastră preferată, puteți să-i scrieți la următoarea adresă: Galina Polskih, Kinostudia Mosfilm, Moskva.

SANDU N. IOAN — Orașul nou Medgidia, regiunea Dobrogea: Pentru a rezolva problema care vă preocupă trebuie să vă adresați Ministerului Invățămîntului, singurul for în măsură să vă dea lămuririle necesare. Reintegrarea în facultate este, de asemenea, numai de competența acestui for.

PAUL RICOLIN — Focșani: Am primit poezia dumneavoastră intitulată „Veac nou”. Cu părere de rău nu o putem însă publica, deoarece în paginile revistei noastre nu publicăm decît rareori versuri. Vă sfătuim să vă adresați unei publicații literare.

AMELIA GHERMAN — comuna Batarei, raionul Oaș: Pentru a corespunde cu publicații de tineret din Uniunea Sovietică și R. P. Ungară puteți scrie la următoarele adrese: „Komsomolskaia Pravda-Moskva — U.R.S.S.” și „Magyar Ifjúság-Budapesta — R. P. Ungară”. În ce privește adresele unor

tineri din R.S.S. Moldovenească le puteți obține adresîndu-vă revistei „Tinerimea Moldovei”, Chișinău.

MOREL ROSES — Bacău: Ne bucură faptul că urmăriți cu interes „Veac nou” și că unele materiale, ca de pildă „Procesul de la Nürnberg” v-au plăcut îndeosebi. În ce privește publicarea în volum, aceasta ar fi de resortul Editurii politice care, de altfel, a mai tipărit asemenea lucrări și documente pe teme asemănătoare.

NASTASIE FLORESCU — București: Pe tema ei, lucrarea dumneavoastră nu poate fi publicată într-un ziar central. Vă recomandăm să vă adresați gazetei dumneavoastră de uzină sau, dacă nu aveți așa ceva, colectivului de redacție al gazetei de perete.

ION C. CHIHAI — Timișoara: Citiți răspunsul dat mai sus tovarășului Morel Roses. Sugestia dumneavoastră nu este însă lipsită de interes, căci tema ar interesa un public destul de larg. Vă propunem să citiți numerele 37 și 38 din „Veac nou” 1964 în care am publicat materialul „Marile naufragii”. De asemenea, să vă adresați Editurii tineretului din București care, n-ar fi exclus, poate că și are în planul editorial lucrări asemănătoare.

Sărbători originale

(continuare din pag. 4-a)

lui începe să se desfășoare pantomima vîntătorilor pigmei, „elefantul” dă impresia că e viu.

Vîntătorii se furișează cu multă băgare de seamă înainte, atenți la orice foșnet, la orice mișcare din preajmă. Fiecare gest este atît de expresiv și de realist, încît

fuge. După care însoțitorii lui se năpustesc din toate părțile asupra animalului, încît publicul are impresia că asistă la o adevărată luptă. Răpăitul tobelor susține ritmul ameteitor al dansului, o adevărată artă a baletului.

Trebuie menționat că dansurile pigmeilor nu au numai un caracter distractiv sau magic. Ele sînt în primul rînd un soi

Vîntători pigmei se apropie tiptil de „elefant”.

speciatorii au impresia că văd aieva tot drumul străbătut de vîntători în căutarea prăzii. După ce zăresc „elefantul”, vîntătorii se apropie de cîteva ori pe furiș de el, apoi se trag în lături! În cele din urmă căpetenia, cu un strigăt vitejesc, înfige lancia în pîntecele „elefantului” și

de „antrenament” înainte de vîntătoare. Cunoscînd bine năravurile animalelor sălbatice, pigmeii își coordonează în dansuri mișcările, operație necesară înaintea vîntătorii colective de animale mari.

(După „Vokrug sveta”)

**DISCUL
PRIN
POȘTĂ**

O nouă posibilitate de a-și procura discurile preferate oferă oamenilor muncii de la sate

LIBRĂRIA „CARTEA PRIN POȘTĂ”
din București, str. Biserica Enei nr. 16

care expediază la cerere, prin poștă, ultimele noutăți de muzică populară, ușoară și simfonică, precum și piese de teatru, basme etc. înregistrate pe discuri.

Plata se face la primirea coletului.

La cerere, doritorii pot obține **gratuit** cataloage cu lista discurilor imprimate de „Electrecord” precum și prospectul cuprinzînd condițiile de expediere a discurilor.

**STOFE
de CALITATE**

I.I.S. LIBERTATEA

BOGAT ȘI VARIAT SORTIMENT
DE DESENE ȘI CULORI

SIBIU

„În fiecare sticlă
un izvor de sănătate!”

SLĂNIC · HEBE · MALNAS
CĂCIULATA · LIPOVA
VİLCELE

Beti

**APE MINERALE
NATURALE**

se găsesc de
vinzare

LA MAGAZINELE ALIMENTARE, ...
CENTRE DE CŪRĂ ȘI RĂCORITOARE

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ ORAȘ SIBIU

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Tel. 3931

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMANDĂ:

- Scaune pentru cinematografe
- Tomberoane
- Coșuri pentru gunoi menajer de 50 și 100 litri
- Port-prosoape cu 1 și 2 brațe
- Etajere cu ramă cristal
- Semiolivere din aluminiu
- Mînere uși cu șilduri
- Balamale foarfecă
- Zăvoare pentru mobilier de 70—80 mm
- Jgheaburi și burlane din tablă zincată
- Distanțiere pentru ferestre
- Cuiere garderobă
- Piese turnate din bronz cu materialul clientului
- Prelucrări la strung

EXECUTA

Mîine la Tokio...

• Cifre record • Ochelari miraculoși? • Cei mai valoroși arbitri • Iolanda Balaș: medalia de aur • „Olimpicii frauduloși“...

Mîine se deschide la Tokio cea de a XVIII-a ediție a Jocurilor Olimpice. Milioane de oameni — sportivi și suporteri — de toate vîrstele și toate profesiile sînt acum preocupate de Tokio. Orice știre sosită de acolo este sorbită cu nesăț. Și știrile sosesc într-una. Aflăm, de exemplu, că numărul total al participanților și persoanelor oficiale — oaspeți ai Jocurilor Olimpice de la Tokio — este de 8075. Număr record! Că unul din eroii Olimpiadei de la Roma, campion olimpic la sportul cu vele clasa „Dracon“, regele Constantin al Greciei — pe atunci prinț moștenitor — nu va mai concura la Tokio. Că înotătorii americani vor purta în bazinele din Tokio lentile aplicate pe ochi și fixate cu ajutorul unui lichid special de culoare roșie. Înfașșurarea lor va fi — cum ne putem lesne imagina — nu prea plăcută: ochi bulbucați și parcă sîngerii. „Dar în schimb — asigură antrenorul lotului — elevii mei vor vedea perfect în apă și își vor putea urmări rivalii“.

Intregerile olimpice vor fi conduse de un lot de arbitri foarte valoroși — tot ce are mai bun în această privință sportul mondial. Printre ei au fost invitați și cîțiva arbitri sovietici, sportivi celebri în trecut, care de mîine încolo vor „fluiera“ întîlnirile gimnastilor, ale voleibaliștilor, ale boxerilor etc. Este vorba de campioana absolută a celei de a XV-a Olimpiade, gimnasta Maria Gorohovskaia, de multiplu campion al U.R.S.S. la box Konstantin Gradopolov, de campionul mondial la lupte Alexandr Mazur, de unul dintre cei mai buni voleibaliști din perioada antebelică Alexandr Cinilin, de ex-recordmenul U.R.S.S. la înot Nikolai Kriukov și alții.

Sus, în subtitlurile notei ați citit numele campioanei noastre Iolanda Balaș și alături... o medalie de aur. Asociația este cît se poate de firească: Ioli deține de cîțiva ani „monopolul“ medaliilor de aur la săritura în înălțime. De data aceasta nu este, însă, vorba de un rezultat — sîntem abia în ajunul Olimpiadei — ci de un pronostic. Un pronostic pe care îl face săptămînalul sovietic „Nedelea“ care scrie textual: „Una din medaliile de aur ale Olimpiadei de la Tokio poate fi decernată de pe acum romincei Iolanda Balaș“.

O altă medalie de aur aproape sigură este aceea a săritoarei în apă Ingrid Kremer (R.D.G.). La Olimpiada de la Roma, unde a concurat cînd avea doar 17 ani, a cucerit două titluri, deposedîndu-și colegele americane. Ingrid, care între timp a devenit și campioană europeană este hotărîtă să nu cedeze înflîietatea la Tokio.

La Tokio se repetă într-un fel o întîmplare bizară care a făcut vîlvă acum opt ani la Melbourne. Atunci, neozeelezele Norman Reed a devenit membru al echipei olimpice a Noii Zeelande abia după ce a ieșit campion! Mărșăluitor talentat, el n-a intrat

în atenția selecționeților pentru simplul motiv că specialitatea lui era prea puțin cunoscută. Reed a plecat pe cont propriu la Melbourne, s-a angajat ca grădinar pentru ca să aibă din ce trăi și s-a antrenat asiduu. În ziua probei de marș a reușit cu mare greutate să se înscrie în competiție „pentru propria plăcere“. Și a ieșit cel dintîi! După care a fost primit cu mare pompă în lotul olimpic neozeelezele.

De data aceasta la Tokio s-a prezentat un atlet negru care a anunțat că face parte din lotul olimpic al Nigeriei. Cum n-avea nici un act asupra-i, n-a prea fost crezut. Pînă la urmă lucrurile s-au aranjat, Chris Ochiri — căci acesta e numele sportivului nigerian — a luat contact cu stadionul olimpic și se prezintă la start plin de încredere. N-ar fi exclus să repete performanța lui Norman Reed.

I. S.

Trei vînători

Ce ochi avea Evgheni Oneghin?

După părerea dumneavoastră ce ochi avea Evgheni Oneghin? Era brunet? Șaten? Blond? Și în general cum arăta? Vă vine greu să-l descrieți? Un erou literar atît de cunoscut, pe care îl aveți în minte ca pe un om viu, și totuși să nu-l puteți descrie...

Dar Tatiana? Iar vă vine greu? Luați din bibliotecă romanul în versuri al lui Pușkin pentru a vă reîmprospăta amănuntele portretelor atît de poetice ale lui Evgheni și Tatiana. Degeaba veți răsfoi, însă, cartea în căutarea detaliilor. Poetul nu spune nici un cuvînt despre aspectul lor fizic.

Sau să luăm alți eroi foarte populari: Ostap și Andrei din „Taras Bulba“. Vi-i amîntiți atît de limpede încît sînteți convinși: Gogol le-a descris detaliat fizicul. Și de data asta vă înșelați însă. Nicăieri nu veți întîlni decît generalități: „mustăcioară neagră“, „sprîncene mătăsoase“...

Dar să mai încercăm... Să ne mai amîntim de încă un erou literar extrem de viu, descris cu mult realism: „Zvăpăiată“. Desigur, portretul fizic al Olgăi Ivanovna trebuie să fie descris cu lux de amănunte de Cehov. Parecă vă amîntiți chiar că are ochii... Și nasul... Dar nu vă încredeți în memorie. Răsfoiți mai bine nuvela.

O răsfoiți și constatați cu surprindere că portretul Olgăi Ivanovna nu este descris nicăieri.

Aceasta este una din minunile talentului: descrierea eroului prin cuvintele și faptele lui, prin relațiile cu semenii săi, prin nuanțele comportării sale. Și cel mai adesea — aproape fără nici un amănunt asupra fizicului său.

N. Nazarenko

„Am ucis doisprezece oameni...“

După titlu, s-ar putea crede că e vorba de spovedania unui criminal periculos. Dar cum veți vedea, în tot articolul, pe care îl reproducem din săptămînalul sovietic „Nedelea“, nu va răsuna nici o singură împușcătură. Mai bine să dăm, însă, cuvîntul chiar eroului, pașnicul comentator sportiv al Radioteleviziunii franceze, Roger Coudec, care scrie în „Nedelea“:

„Mă străduiesc întotdeauna să descriu cît mai sugestiv pentru ascultătorii mei meciurile de rugbi. Dar niciodată încă nu mi s-a întîmplat ce mi s-a întîmplat în timpul întîlnirii de rugbi dintre echipele Franței și Țării Galilor.“

La dreapta mea ședea un francez, supporter al echipei noastre. Trăia intens evenimentele de pe teren, dar privea foarte puțin într-acolo și mai mult asculta ce spun eu la microfon. În cursul primei reprize energia lui n-a cunoscut margini. Dar în a doua repriză s-a liniștit iar spre sfîrșitul jocului s-a lipit de-a binelea de fereastră cabinei radio, împiedicîndu-mă să transmit reportajul. Am încercat să-l dau la o parte, întîi calm, apoi enervat și în cele din urmă l-am împins de umăr. Omul s-a clătînat și a căzut. Medicii au constatat decesul din cauza emoțiilor prea puternice.

Despre o altă întîmplare, care s-a petrecut la Toulouse, mi-a povestit un prieten de al meu. Vecinul lui, mare amator de rugbi, urmărea la televizor un meci transmis din orașul Dax. La un moment dat cunoscutul jucător Albalasetto a preluat mingea și s-a pregătit să înscrie. În clipa aceea eu am comentat, cu insuflecția de totdeauna, această situație: „Grozav! Bravo! Dacă Albalasetto reușește, Dax iese învingătoare. Albalasetto trage. A reușit?... Nu... A ratat!... Eh!“ La care vecinul prietenului meu și-a dus mîna la inimă și a căzut ca trîsnit, în fața privirilor uluite ale familiei.

A treia nenorocire s-a întîmplat la Grenoble. Eram acolo în trecere și am intrat într-o cafenea cu cîțiva prieteni. Cînd ne-am așezat la masă, o femeie s-a apropiat de mine și mi-a spus:

— Dumneavoastră nu mă cunoașteți dar eu vreau de mult să vă întîlnesc. Tatăl meu, fost jucător de rugbi, era un mare admirator al reportajelor dumneavoastră. La bătrînețe a fost lovit de paralizie, dar nu scăpa totuși nici un meci: i-am pus televizorul chiar în fața patului. Tata privea rar ecranul și asculta mai mult comentariul dumneavoastră. Odată ați încheiat cu aceste cuvinte reportajul unui meci foarte frumos: „Cine a văzut acest meci, poate muri liniștit“. Tata a dat din cap în semn de aprobare și...“

Astfel de știri vin pe adresa lui Roger Coudec din diferite locuri. Unii suporteri îl roagă chiar să-și tempereze elanul. Dar pasiunea pentru rugbi a lui Coudec și obișnuința i-au intrat în sînge. Așa încît lista întîmplărilor nenorocite rămîne deschisă. Pînă astăzi ea a înregistrat douăsprezece decese.

D. C.

Noua Violetta

Numele cîntăreței Galina Vișnevskaja este bine cunoscut iubitorilor de operă din U.R.S.S. și de peste hotare. Talentata artistă posedă un timbru de soprană de o rară frumusețe și forță.

Zilele trecute, Galina Vișnevskaja a apărut într-un nou rol. Pentru prima dată pe scena Teatrului Mare rolul Violettei din opera „Traviata“ de Verdi n-a fost interpretat de o soprană de coloratură. Spectacolul a fost un adevărat triumf. Vișnevskaja a creat o Violetta de un puternic dramatism.

La succesul „debutantei“ au contribuit în mare măsură și partenerii ei. În rolul lui Alfredo publicul moscovit l-a aplaudat pe Serghei Lemeșev, a cărui reîntoarcere pe scenă după o lungă pauză a fost salutăată ca un adevărat eveniment. Ca și în anii trecuți, Lemeșev s-a impus prin prospețimea sentimentelor și marea lui artă de a cînta, neatînsă de vreme.

Galina Vișnevskaja în „Traviata“.

Nu numai Münchhausen...

Ar fi nedrept să-i reproșăm baronului Münchhausen minciunile cele mai goșonate. O scurtă incursiune în istorie scoate la iveală cîțiva rivali de temut ai celebrului erou al lui G. A. Bürger. Alegem, ca termen de comparație, un fragment din cea de a doua călătorie a lui Münchhausen în Lună: „...Locuitorii Lunii cresc de-a dreptul pe copaci. Niște copaci foarte frumoși, cu crengile de un roșu purpuriu, de care afirmă nuci enorme“. Din aceste nuci, susținea marele fanfaron, se nasc locuitorii Lunii.

Și acum, cîteva rînduri dintr-o lucrare științifică a lui Adam Olearii, savant și călător german din sec. XVII, care a poposit și pe meleagurile Rusiei: „...Dincolo de Samara, scrie el, crește o specie rară de dovleac, în formă de miel... Acest miel vegetal se hrănește cu iarbă și cade pradă, deseori, lupilor“... Un enciclopedist englez se străduie să demonstreze că păsările se nasc din rășina coniferelor amestecată cu sarea din apa de mare iar italianul Pietro Damiani a descris un copac din a cărui coajă iau naștere... boboci de gîscă.

În lucrările lui Albert cel Mare întîlnim ideea că arbuștii și copacii se dezvoltă sub influența căldurii și luminii stelelor și de aceea cresc acolo unde semînțele lor nu pot ajunge. Discipolul lui, Toma din Aquino, a împins lucrurile mai departe, afirmînd că viermii care-i chinuiesc pe păcătoși în iad își datorează existența... procesului de putrefacție a păcatelor!

Sărmanul Münchhausen ar trebui, desigur, reabilitat. Și chiar înainte de a afla că însuși Paracelsus se lăuda că ar fi în posesia unei „rețete“ de a confecționa oameni într-o coajă de dovleac. (!?) Sau că Veniamin din Nijegorod afirma că broaștele și șoarecii se nasc în mod spontan din rădăcini putrede și din nisip.

Cine e, deci, campionul minciunilor?